

Stev. 37

Leto 8

Leštinki in izdajatelj: Okrajna odbora SZDL Kočevje in Novo mesto. Izdaja vsak petek. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Tone Golnik. Tiska Tiskarna 'Sloven'skega poročevalca' v Ljubljani, predstavniki Franje Plevel. Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Poštni predal 33. Telefon uredništva in uprave 127. Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu št. HT-24. Letna naročnina znaša 100 din, polletna 50 din, četrtletna 25 din in je plačljiva vnaprej. Za tuzemstvo 900 din oz. 3 ameriške dolarje.

Dolenjski glas

Tednik okrajev Kočevji Novo mesto

Z zadnje seje okrajnega ljudskega odbora Črnomelj:

Napori so poplačani z vidnimi uspehi

31. avgusta je bila v Črnomlju zadnja redna seja Okrajnega ljudskega odbora Črnomelj, na kateri je zaslужni dolgoletni predsednik OLO Janez Zunič poročal, v kakih pogojih je v desetletju, ki poteka, delala v Beli krajini ljudska oblast. Našel je glavne uspehe tega prizadevanja in govoril o nalogah, ki stoje pred delavnimi ljudmi Beke krajine. Med ostalim je dejal:

Ob osvoboditvi smo imeli v Beli krajini dva okrajna ljudska odbora: v Metliki in Črnomlju. Kmalu po osvoboditvi pa je prišlo do njune združitve.

V kakih pogojih je začel odbor z delom in s kakimi problemi se je v času obstoja ukvarjal? Vsem je znano, da je bila Bela krajina takrat strahovito opustošena, bila je tik pred splošno lakoto. Ni bilo hrane, orodja in

»AVTO« v Kočevju izdelal prvi sanitetni avtomobil

Prejšnji teden so v specialni delavnici podjetja »AVTO« v Kočevju izdelali prvi sanitetni avtomobil na podlagi dogovora, ki ga imajo z novomeškim podjetjem »Motomontaž« oziroma nemško tovarno avtomobilov DKW. Avto je sodobno urejen; poleg sedeža za vožnjo in sremilovalca ima bolniško posteljo in tri stoličke, ki se tudi lahko spreminjajo v posteljo. Avtomobil je razstavljen na zagrebškem velosejmu. Podjetje bo izdelalo še več takih avtomobilov, ker ima v obratu tudi samostojno delavnico za izdelovanje različnih sanitetnih potrebščin kot na primer operacijske mizice, specialne bolniške postelje in podobno.

Vsem borcem IX. SNOB!

Tudi nekdanji borci IX. SNOB XVIII. divizije se hočemo zbrati in skupno proslaviti 10. obletnico osvoboditve. Zbor brigade bo 2. oktobra 1955 v Kočevju, kjer je bila ustanovljena. Za prvi zbor IX. brigade v partizanskem Kočevju vabimo vse bivše borce, naj se prijavijo v čim večjem številu. Pismene ali telefonske prijave pošljite na naslov: Jože Koračin, Ljubljana, Zaloška cesta 2, telefon št. 30-304. Ostala obvestila in navodila bodo naknadno objavljena.

Pripravljalni odbor.

Darilo vaščanom Raven na Koprskem

Zveza ljudskoprosvetnih društev obkupa Novo mesto je svoj čas sklenila, da bo za 10. obletnico osvoboditve poleg ostalega zbrala in podarila kompletno knjižnico ene izmed osvobodjenih prvinoknih vas. Od julija dalje se pismeno in osovno obrača na podjetja, ustanove, sindikalne podružnice in člane Socialistične zveze, da bi prispevali knjige. Knjižnica bo urejena in s knjižno omaro vred podarjena občinari Raven v okraju Koper. Novomeščani so pravično razumeli pomen tega namena zbirke in radi podprli akcijo, ki bo prinesla lepoto slovenske pisane besede ljudem, ki so bili desetletja zatirani in so šele v letih NOB prišli do svobodne slovenske besede.

SLOVESEN SPREJEM IZSELJENCEV V BEGRADU

V nedeljo zvečer je priredil predsednik ljudskega odbora beogradskega okraja Miloš Mišić v prostorih hotela »Majestic« slovesen sprejem izseljencev, ki so prišli v Beograd na proslavo Izseljencev tedna. Poleg izseljencev — turistov iz ZDA, Avstralije in Zahodne Evrope je bilo na sprejemu okrog 200 povabljenecv, med njimi tudi podpredsednica Zvezne ljudske skupščine Lidija Sentjurc.

terem smo se v prvih povojnih letih nahajali, je bilo najnujno treba začeti z obnovo dežele.

Borili se je bilo treba za vsako opremo, za les, apno, orodje itd. Potrebno je bilo nabaviti živino, poljsko orodje in celo kuhinjsko posodje. Predhodno je bilo treba obnoviti promet, železnico, ceste in vsaj glavne mostove. Za obnovo vasi je bilo potrebno poleg materiala dovažati na gradilišča vodo ure daleč, kar je običajno oteževalo delo.

Hkrati je bilo treba misliti najprej in poleg obnove v vojni porušenih vasi in drugih objektov ustvarjati pogoje, da iz zastale dežele napravimo gospodarsko naprednejšo in aktivnejšo.

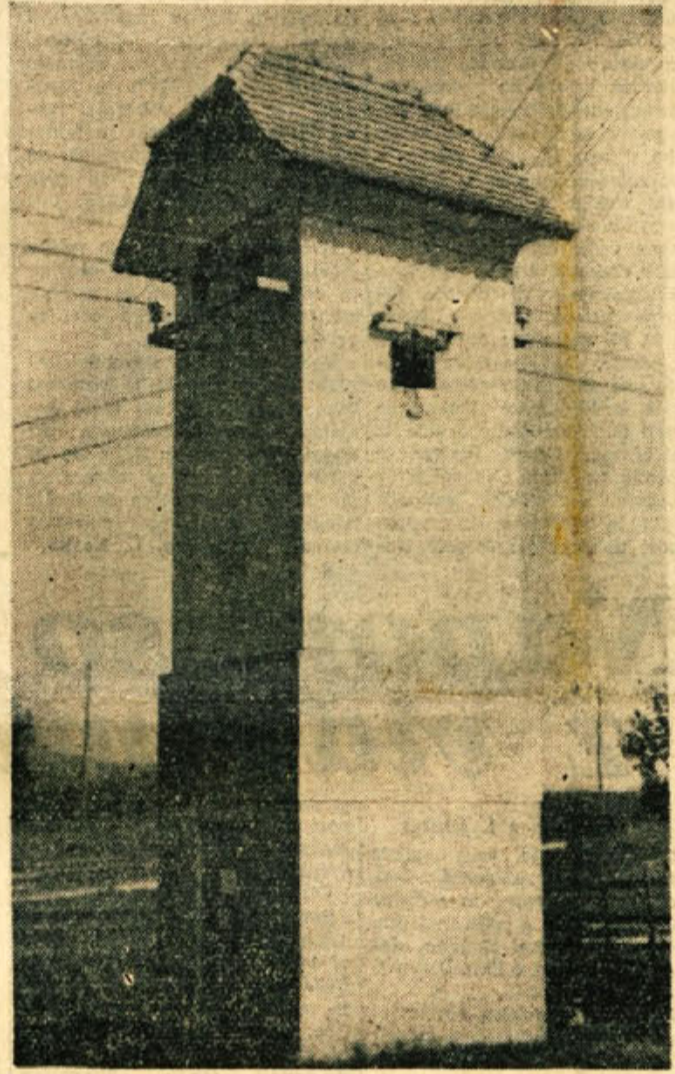
Prvi pogoj za to je industrija-

lizacija in elektrifikacija, razvijanje kmetijske in obrtne proizvodnje, ob tem pa razvijanje in utrjevanje socialističnih družbenih odnosov, ki so se večkrat — kar je bilo nujno — spoprijeli s staro miselnostjo.

OLO je, po zaslugi ljudstva Beke krajine, pri katerem je za pozitivna stremjenja dobil vedno oporo, tudi pri ustvarjanju pogojev za dvig gospodarstva dosegel v času svojega obstoja pozitivne rezultate.

Pred vojno v Beli krajini in industrije sploh ni bilo. Elektrike, razen v Črnomlju in Metliki, nismo imeli. Nismo poznali kmetijskih strojev.

Danes pa se tudi v Beli krajini gradi osnovna industrija (Nadaljevanje na 2. strani)

Leta 1954 so v Krasincu zgradili prvi povojni transformator. Petrova vas in Suhor sta mu sledila. Električna je začela odpirati belokranjskim delovnim ljudem pot v naprednejše gospodarstvo

SEJA PREDSEDSTVA SZDL SLOVENIJE

9. septembra je bila v Ljubljani seja predsedstva SZDL Slovenije. Na seji je imel referat o problemih novih okrajev in občin tovariš Viktor Avbelj. Razpravljali so tudi o nalogah organizacij SZDL v zvezi z novo upravno razdelitvijo in o organizacijskih vprašanjih s področja ljudsko-prosvetne dejavnosti.

Obtok denarja v naši državi

Po podatkih Narodne banke FLRJ je bilo v naši državi na dan 31. avgusta letos v obtoku 87.492 milijonov din denarja. To je za 273 milijonov manj kot konec julija letos. Lani je bilo ravno obratno. Na dan 31. avgusta 1954 je bilo v obtoku 74.419 milijonov din, konec julija pa 72.689 mil.

Za pospeševanje kmetijstva v Beli krajini

Letos se je že precej govorilo in tudi pisalo, da se bodo iz sklada za pospeševanje kmetijstva odobraval regres. Nedavno je upravni odbor sklada za pospeševanje kmetijstva sprejel predračun izdatkov sklada. Predračun predvideva, da bodo večmilijunska sredstva razdeljena na regrese v sadjarstvu, za gradnjo gnojilnih in silosov, za plemenko-rodovniško živino, za preoravanje steljnikov in za obnovo vinogradov; nekaj

Odborniki OLO Črnomelj septembra 1954 na Mirni gori

sredstev sklada je predvidenih za nagrade trem najboljšim za drugam, zadruga pa bodo s tem nagradile svoje najboljše članke. Nagrade bodo v strojih in reprodukcijskem materialu. Zadržniki, ki izpolnjujejo pogoje za regrese, naj napravijo prošnjo in jo pošljejo zajedelna na regrese v sadjarstvu, za gradnjo gnojilnih in silosov, ki bodo pregledale storjena dela in predlagala, da se regres izplača, oziroma se priznajo dolgu, če je prosilec prejel posojilo pri hranilnici. Pogoji za regres so, da je delo popolnoma izvršeno, odstotki za cement, železo, sadike, živino in drugo pa ostanje, kot so bili že objavljeni.

Predračun za regrese je bil nastavljen v skladu z delom zadružne hranilnice in posojilnice v Črnomlju, ki je odobrila posojila več kot sto proslencem, največ za gradnjo gnojilnih jam. Veliko je tudi zanimanje za kredite za popravilo gospodarskih poslopij. Na splošno je zanimanje za posojila veliko. Vendar pa zadružniki premla vlagajo na hranilnice, oziroma obračunske knjizice pri zadružni hranilnici, kjer je denar varno naložen, dvignejo pa ga lahko, kadar hočejo in še obresti dobijo.

V. J.

ZAHVALA

Prav iskreno se zahvaljujem za prejetih 40.000 dinarjev nezgodne zavarovalnice, ki sem jo prejel 23. avgusta 1955. Kot naročnik Dolenjskega lista, hkrati na Dolenjski list vsakomur toplotno priporočam!

Stanko Koščak, Sentilj v Slov. Goricah

Sporazum o odkupu sadja na Dolenjskem

Na pobudo Okrajne trgovinske zbornice je bil v Novem mestu posvet zastopnikov kmetijskih združb ter odkupnih in predelovalnih podjetij.

Kot v ostalih krajih države je tudi na Dolenjskem letos obilna sadna letina. Nič ne kaže, da bi sadje lahko izvažali izven okraja. Velike količine tako imenovanega industrijskega sadja lahko predelata naši podjetji Destilacija Dana na Mirni in Beisad. Potreben je bil dogovor, kako odkupiti čimveč sadja in po kakšni ceni.

Z ozirom na cene, po katerih

nudijo sadje iz drugih republik, je bilo dogovorjeno, naj bo odkupna cena za otrեսna jabolka 5 do 6 din za kilogram, tako da bi jim bila cena, postavljenim v skladišča predelovalnih podjetij, okoli 8.50 din za kg. Po taki ceni namreč lahko podjetja dobijo sadje iz drugih republik, vendar so vsi mnenja, da je

NAROČNIKOM DOLENJSKEGA LISTA

Te dni se bodo oglašili pri vas poštarji s poštnicami za plačilo naročnin in tekoče naročnine do konca leta 1955. Prosimo vse naše bralce, da zapadlo naročnino takoj poravnajo in s tem omogočijo nemoteno izhajanje lista. Plačnina naročnina vam hkrati jamči brezplačno nezgodno zavarovanje in redno prejetje lista.

UPRAVA

BO SEDEŽ OKRAJNEGA SODIŠČA v Metliki ali Črnomlju?

Ker se že nekaj časa govori o prenosu sedeža okrajnega sodišča iz Metlike v Črnomelj, o čemer se je razpravljalo tudi na sestanku SZDL v Metliki, na katerem je bila sprejeta resolucija proti preselitvi, smo se obrnili na predsednika okrajnega sodišča v Novem mestu dr. Pavla Marjana, ki je zadevo takole pojasnil:

Kot je znano, je s 30. julijem 1955 stopil v veljavo zakon o območjih okrajev in občin v Ljudski republik Sloveniji, ki jo znatno spremenil dosedanje upravno razdelitev naše republike glede na potrebe nove komunalne ureditve. Čeprav zakon sam neposredno ne vpliva na območja sodišč, bo vendar v najbližji bodočnosti potrebno vsaj novi upravni razdelitvi prilagoditi delitev LR Slovenije na nove sodne okraje in sodna okrožja. Območja okrajnih sodišč ne bodo smela segati v območja večjih okrajev in bodo morala obsegati le območja celih občin. Ene upravne občine se zato praviloma ne bo smelo sekati na območje dveh ali več okrajnih sodišč. Ker je sedanja delitev LR Slovenije na sodna območja skoraj dosledno ustrezala stari upravni razdelitvi, bo treba novi upravno-teritorialni razdelitvi prilagoditi tudi novo

posebej vprašanje dveh sodišč na tem področju.

Ljudska oblast si prizadeva, da se sodišča čimbolj približajo ljudstvu. To pomeni, da gre razvoj sodišč v smeri povečanja njih števila. To se praktično tudi izvaja in se ustanovljajo nova okrajna sodišča. Ustanovljanje novih sodišč pa je odvisno od določenih pogojev. Racionalno trošenje materialnih sredstev za te sorazmerno drage ustanove ter pomanjkanje strokovnega kadra, zlasti sodnikov, poleg drugih vzrokov omejuje ustanovljanje novih sodišč. Zato je trenutno težko in tudi ne gospodarsko ustanovljati nova sodišča tam, kjer so potrebe manjše, ker grede ti izdatki na račun skupnosti. Čeprav število (Nadaljevanje na 3. strani)

Gospodarska pogajanja z Madžarsko

Prejšnji teden so se pričeli v Beogradu razgovori med jugoslovanskimi in madžarskimi zastopniki za rešitev finančnih vprašanj med obema državama. Med pogajanja bodo določili način plačila madžarskih dolgov naši državi, ki so nastali iz rednih jugoslovanskih terjatev, iz medsebojnih odnosov in reparacij. Prav tako bodo proučili vprašanje odškodnine za škodo, ki jo je imelo jugoslovansko gospodarstvo zaradi neizpolnitve madžarskih obveznosti po sporazumu leta 1945.

Člani 3. brigade na proslavi v Mokronogu 4. 12. 1955

K 19. septembru, občinskemu prazniku občine LAŠČE

Želijo mnogo uspehov prebivalcem in delovnim kolektivom:

- Občinski ljudski odbor Lašče
- Občinski odbor Zveze borcev NOV
- Občinski komite ZKS
- Občinski odbor SZDL
- Občinski komite LMS
- Občinski odbor združenja rezervnih oficirjev
- Občinski odbor ZVVI
- Občinski sindikalni svet Lašče

Lep uspeh živinorejske in vinske razstave v Ljubljani

Pravkar zaključen razstavi na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču sta dosegli nadvse lep uspeh: po podatkih prirediteljev je obiskalo živinorejsko razstavo nad 45.000, vinsko pa približno 40.000 ljudi. Na vinski razstavi so sklenili za eno milijardo 200 milijonov dinarjev trgovskih zaključkov; največ vina smo prodali v Belgijo, Nemčijo in Anglijo. Razstavo je obiskalo tudi precej Dolenjcev, ki so se zlasti zanimali za plemenško živino in novosti v naprednem vinogradništvu.

VREME

za čas od 16. do 25. septembra Neslano vreme s pogostimi, toda kratkotrajnimi padavinami. V dneh med 21. in 25. septembrom parkrat močnejše od trajne padavine.

Izboljšajmo hranilno službo!

Zelo počasi se naši ljudje otrešajo nezauzanja od hranilnice in bank. Preveč jim je v spominu razočaranja, ki so ga doživeli v stari Jugoslaviji z vsemi vrstami kreditnih zavodov. Za svoje krvavo prihranjene denarje, ki so jih zaupali temu ali onemu denarnemu zavodu, največkrat farovski hranilnici in posojilnici, so potem hodili moledovati, da jih dobe nazaj in največkrat zastoj. Mnogim so še v spominu tudi propadli prihranki, ki so jih dali ranjki Avstriji na državno posojilo, pa je potem vse šlo po globe.

Medtem ko je ogorčenje ljudi do takratne hranilne službe in tistih, ki so jo imeli v rokah, povsem upravičeno, nima to nič skupnega z današnjimi denarnimi zavodi. Današnji denarni zavodi od združnih hranilnic, mestnih hranilnic, komunalnih bank ter Narodne banke so v rokah družbe in ne posameznih ljudi ali skupin. To so socialistični zavodi, s katerimi upravljajo državljani, za njih javni ustanovitelji, to je država, ljudski odbor ali združnica, odnosno komuna s svojo gospodarsko močjo. Zato je vsako nezauzanje do naših denarnih zavodov na osnovi razočaranja nad nedanjimi kapitalističnimi denarnimi zavodi povsem brezoseno.

Sicer pa stalna rast števila vlagateljev v naše denarne zavode dokazuje, da so posamezniki že spoznali, kako koristno je, če zaupajo svoje prihranke temu ali onemu denarnemu zavodu. Ne samo, da je denar vsako naložen in da ga lahko vsak čas dvignemo, od njega prejemo tudi obresti. S tem imajo od njega prvič neposredno korist, to je obresti, drugi pa posredno korist. Denar, ki ga posameznik trenutno ne potrebuje, lahko dobi kot posojilo drugi, da si

izboljša gospodarsko stanje. Od tega ima korist splošno gospodarstvo, s tem se dviga narodni dohodek. Prav zaradi tega bi morali pri nas posvečati mnogo več pozornosti hranilni službi, ker je prav ta močan faktor za hitrejši gospodarski napredek.

Od letošnjega marca dalje delujeta v našem kraju dve združni hranilnici in posojilnici. Obe poslujata preko hranilno-kreditnih odsekov kmetijskih združenj, ki obstajajo že več let. Na žalost pa moramo ugotoviti, da so prav ti važni odseki kmetijskih združenj na splošno najmanj delavni. Nekatere kmetijske združbe jih sploh nimajo. Na območju dosedanjega novomeškega okraja je 7 kmetijskih združenj, ki nimajo hranilno-kreditnih odsekov, 11 odsekov pa je samo na papirju. Le 14 odsekov nekoliko giblje.

Da bi povečala zanimanje zaupalcev kmetijskih združenj — od teh je tudi delo hranilno-kreditnih odsekov v veliki meri odvisno — je Zdržna hranilnica in posojilnica v Novem mestu razpisala tekmovanje in določila nagrade za najboljše uspehe. To se je pokazalo za koristno, čeprav vsi odseki ne tekmujejo. V prvem mesecu tekmovanja se je število vlagateljev v združni kreditni zavod povečalo za 35, število vlog pa je doseglo vsoto 4.193.000 din. Tekmuvalci so se zlasti odzvali trije hranilno-kreditni odseki: Brunčice, Skočjan in Straža. Največji uspeh je dosegel hranilno-kreditni odsek KZ Brunčice, predvsem po zaslugi knjigovodkinje tovarišice Erjavce. Ta je v tem času vpisala 21 novih vlagateljev s skupno vlogo 233.000 din. Dobro dela tudi odsek pri KZ Skočjan, kjer so v tem času dobili 15 novih vlagateljev z 268.000 din vlog. Tekmuvanje se nadaljuje.

Upravni odbor in uslužbeni KZ bi morali bolj poskrbeti za hranilno-kreditne odseke in sani dati prvi zgled. Pri vseh 43 KZ na območju novega okraja je najmanj 400 članov upravnih odborov. Če bi vsak član imel eno vlogo, bi bilo to 400 vlagateljev, pri znesku povprečno 5000 din bi zneslo to 2 milijona vlog. Zdržna hranilnica lahko do polovice vseh vlog da posojila. Torej bi lahko do tega milijona din dala takoj za pospeševanje kmetijstva ali druge koristne namene. Če bi dali ta znesek kot posojilo koristnikom za gradnjo gnojišč, bi lahko zgradili vsaj 25 gnojišč. Pri tem pa ne smemo prezeleti, da je v našem kraju nad 10.000 članov

kmetijskih združenj, ki bi lahko vsa svoja kupovanja in prodaje opravljali preko hranilno-kreditnih odsekov. Koliko sredstev bi tako lahko zbral S tem načinom bi lahko uvedli v kmetijskih združenjih brezgotovinski promet. Zdržnik, ki bi prodal svoje proizvode kmetijski združbi, bi prejel dobroimetje v hranilno-kreditni, prav tako bi svoje nakupe v združbi opravil s hranilno vlogo. Za čas, ko bi imel denar na hranilni knjižnici, bi zanj prejemal obresti. V primeru, da pride v stisko, pa bi dobil v svoji združbi ali hranilnici posojilo. Če enkrat moramo poudariti, da so vloge vsak čas na razpolago vlagateljem in jih lahko dvignemo kadar hočejo. Tudi tajnost vlog je zajamčena.

Uspela okrajna živinorejska razstava

Okrajni živinorejski odbor združne zveze Novo mesto je s sodelovanjem živinorejskih odsekov kmetijskih združenj pripravil 28. avgusta razstavo živine, ki je prav dobro uspela. S to razstavo so živinoreji novomeškega okraja dostojno proslavili 10-letnico osvoboditve in z uspehi in živinoreji pokazali tudi sadove dela živinorejskih odsekov. Na razstavi so sodelovali živinoreji iz 15 živinorejskih odsekov.

Na razstavo je bilo pripeljana 29 rodovitnih kobil in žrebic, 13 bikov, 57 krav, 33 telic, 16 telet, 5 plemenitih svinj, 2 merjasca in 3 družine kokoši. Pri kravah je bil pogoj za udeležbo na razstavi vsaj 2800 kg mleka v preteklem letu. Pred pričetkom ocenjevanja smo si ogledali 4 rodovitne kobile, last Jozeta Mencina iz Dramice, Matije Lenčiča iz Miškovca, Janeza Vrtičiča iz Pristavice in Janeza Grgoviča iz Gor. Stare vasi, ki so razstavljene na republiški razstavi živine. Ravnotako so bile predstavljane 3 krave, last Kmetijske šole Grm, odbrane za republiško razstavo.

Pri oceni kobil in žrebic je bilo ocenjenih v I. razred 9 glav, v II. r. 11 glav in v III. razred 5 glav. Prvo nagrado z diplomom je dobil za kobilu Jože Rangus iz Dramice, drugo nagrado Leopold Rabzelj iz Sentjakoba in tretjo nagrado Anton Stepec iz Medvedjega sela. Za žrebice so prejeli nagrade in diplome Leopold Rabzelj iz Sentjakoba prvo, Franc Jerešč iz Sentjermeja drugo in Alojz Zmardič iz Jezera tretjo nagrado in diplomom.

Pri bikih je komisija ugotovila slabše stanje, kar je delno posledica slabše oskrbe. Prvo nagrado je komisija prisodila biku, last Osemženjalnice Novo mesto, drugo nagrado je prejel Anton Matokelj iz Zagorjice in tretjo nagrado Kmetijsko posestvo Črnomelj. Glede podeljive prve nagrade biku, last Osemženjalnice Novo mesto, se živinoreji niso strinjali, komisija pa mu je prisodila prvo nagrado zato, ker ima ta bik prednosti z visokim proizvodnim točkom v mleku. Za kravo je dobil prvo nagrado Ljudvik Vidmar iz Jezera.

ra, drugo nagrado Kmetijska šola Grm in tretjo nagrado Fr. Kramar iz Rakovnika. Pri telicah je prejel prvo nagrado Kmetijsko gospodarstvo Poljana, drugo nagrado Kmetijska šola Grm in tretjo nagrado Alojz Povše iz Dol. Podboršta.

Pri določevanju prvih nagrad je komisija upoštevala molznost, pasemski tip, lepe zunanje oblike in zaželen tip za naše razmere. Pri telicah smo upali na boljšo kakovost vzreje. Pri pregledu naraščaja, potomcev po biku Bambino, Irgl, Jokl itd. je bilo ugotovljeno, kako dobro se prenaša barva, oblika in ostalo na potomstvo. Razstavljeni potomci bikov semmerjakov so dokaz, da bomo lahko v bodočih letih po zgraditvi osemženjalnice v Novem mestu mnogo hitreje ustvarili enotno sivo-rjavo pasmo in odstranili večje hibe. Pri svinjah zaradi nizkega števila razstavljenih primerov ni mogoče dobiti pravilnega pregleda. Odlidhen je bil merjasec pošlehtnejšne pasme, last posestva Črnomelj. Za razstavljene lepe svinje krškopoljske pasme so prejeli nagrade Franc Jerešč iz Sentjermeja, Franc Bregar iz Dobrave in Ivan Globevnik iz Skočjana. Kmetijska združba Straža je razstavila 3 družine kokoši in sicer Jereščičaste št.

Obsojena »izposojevalca«

Štanko Šajc, mesarski pomočnik iz Novega mesta, si je letos 8. maja izpred gostilne »Caven« po lastnem zaključku izposodil tuje kolo. Vrniti ga je brkome pozabil, zato so ga pri njem dobili milijonki. Izposojnik je to kolo ga precej stale, saj ga je okrajno sodišče v Novem mestu zaradi tatvine obsodilo na šest mesecev zapora in plačilo 500 din povprečnine.

Tudi 23-letna delavka na združnem posestvu Trška gora Matilda Kunstek si je še lani 10. junija izposodila od sodelavke 13.000 din vredno obleko. V njej je odšla domov na Stajersko in tako zbrisala sled za seboj. Kupila je tudi uro in čevlje, ne da bi jih plačala.

Okrajno sodišče v Novem mestu ji je za ta dejanja prisodilo 3 mesece zapora, plačilo 500 din povprečnine in stroške postopka.

Od tedna do tedna

V torek ob četrta na devet večer po moskovskem času sta sovjetski ministriški predsednik Bulganin in zahodnonemški kancler Adenauer zaključila zadnje sejo pogajanj med obema vladama, ki so bila v središču pozornosti ne samo evropske, temveč tudi svetovne javnosti. Malo kasneje sta podpisala tudi skupni komunique.

Začetek razgovorov je bil svečan, ni pa prinesel nobenih novosti. Oba ministriška predsednika sta ponovila že znano stališče. Bulganin je poudaril, da bi bila normalizacija odnosov med obema državama lahko uspešen uvod v plodnejše obravnavanje vprašanja združitve Nemčije, s pomočjo seveda, da bodo ustvarili sistem evropske varnosti in upoštevali obstoj obeh Nemčij, Vzhodne in Zahodne. Adenauer je v svojem govoru naglasil, da do dejanske normalizacije ne more priti, če ne bodo skušali odstraniti vzrokov nenormalnega položaja — se pravi, če ne bodo rešili vprašanja nemških vojni ujetnikov v SZ in vzpostavili enotne Nemčije, ki bi imela pravico, vključiti se v zahodne pakete in zveze. Ta in takšna Nemčija pa bi bila pripravljena sodelovati v evropskem varnostnem sistemu.

Bulganin ni trdovratno vztrajal na svojem stališču, vendar je dal jasno vedeti, da za zdaj ni možno govoriti o združitvi Nemčije, ker še niso dozoreli vsi pogoji in da je zato glavna naloga vzpostaviti normalne odnose ter pri tem na tihem priznati, da mora biti Nemčija do nadaljnjega še razdeljena.

Prvi dnevi nisu obetali nič dobrega. Na sestankih obeh delegacij je prišlo do ostrih besednih dvojeboj, ko so govorili o nemških ujetnikih in o zločinih Hitlerjeve Nemčije. Na zunaj je vse kazalo, da se bo sestanek zaključil brez slehernega uspeha. Toda to je bil v glavnem le videž, kajti v bistvu je šlo za diplomatsko merjenje sil, pri čemer so hoteli Adenauer in njegovi pokazati, da so že na tem, da pripravijo iz Zahodne Nemčije

velesilo, ki bo posegala v razgovore štirih velikih.

Pregovor pa pravi: Konec dober, vse dobro. Tako je bilo tudi s temi razgovori, o katerih so mnogi komentirali po svetu skoraj do zadnjega dne izražali črnogledne napovedi.

Pogajanja se niso razbila. In to je poglavito, čeprav moramo seveda upoštevati, da se niso sporazumeli o vseh zadevah, ki so bile na dnevnem redu. Kdorkoli namreč stvarno presoja sedanji svetovni položaj, odnose na svetu, mora reči, da je moskovski sporazum skoraj največ, kar so mogli z d a j doseči.

Sporazum o vzpostavitvi rečnih diplomatskih in gospodarskih odnosov, o izpostavitvi nemških državljanov, ki so še v Sovjetski zvezi, bližnji začetek trgovinskih pogajanj med obema državama — vse to so pomembne stvari, in še pred enim letom si ne bi mogli niti predstavljati, da se bosta Bulganin in Adenauer sestala, kaj šele, da se bosta celo sporazumela o nekaterih važnih stvareh!

Prav tako se zdaj ne čudimo, da je Adenauer povabil sovjetsko viadno delegacijo, ki so nedavno obiščejo Bonn. Vse to so neobvisno sadovi popušanja napetosti, zaključka hladne vojne, ki je poznala samo grozno, ostre note in medsebojno napadanje.

Jasno pa je, da glavni problem — združitve Nemčije — še vedno ni rešen in ga tudi še rešiti ne bodo v doglednem času. To je za zdaj še pretrd oreh za Zahod in Vzhod. Vsekakor pa so moskovski razgovori nekoliko (koliko, bo pokazala prihodnost) utrlji pot ureditvi tega glavnega evropskega odprtega vprašanja.

in če bo kot posledica teh razgovorov in sporazumov prišlo do postopnih stikov med Vzhodom in Zahodno Nemčijo (čemer se Adenauer še nadalje močno upra), potlej bomo bil v glavnem le videž, kajti v bistvu je šlo za diplomatsko merjenje sil, pri čemer so hoteli Adenauer in njegovi pokazati, da so že na tem, da pripravijo iz Zahodne Nemčije

Zimska kmetijska šola v Gradcu vabi

Poleg letošnjega II. letnika zimske kmetijske šole v Gradcu v Beli krajini je razpisan tudi sprejem kmečkih fantov v prvi letnik, ki bo trajal od oktobra letos do marca prihodnjega leta.

Stari trg ob Kolpi

Pred kratkim je med nalivom udarila strela v gospodarsko poslopje Marije Majerle v Starem trgu. Poslopje je pogorelo do tal. Na pomoč so prihitali gasilci iz Starega trga in Predgrada in rešili živino ter preprečili razširitev požara. Zgorela je tudi vsa krma in orodje. Poslopje je bilo zelo malo zavarovano.

Razprava proti Bastarju se bo začela 19. septembra

Razprava proti gospodarskim kriminalcem iz »Avto podjetja« Kočevje z bivšim direktorjem Ludvikom Bastarjem na čelu bo pred novomeškim okrajnim sodiščem 19. septembra t. l. Predvidevajo, da bo razprava trajala 7 dni.

Naši kamioni za burmansko armado

Mariiborska tovarna avtomobilov je dobila naročila za dobavo sedaj kamionov tipa »PIONIR« za potrebe burmanske armade. Ker pa so v Burmi drugačni terenski in vremenski pogoji, je bilo potrebno kamione temu prilagoditi. Kamioni za Burmo imajo menjalnik na 5 hitrosti, kar jim omogoča lažje premagovanje klancev. Namesto lesenih imajo pločevinate zaboje, prav tako ima motor izboljšano hlajenje, ki ga omogočata posebni hladilnik in ventilator. Kamione te vrste izdelujejo na tekočem traku.

ga leta, nadaljeval pa se bo naslednja zimo. Z letošnjim letom bosta torej na soli dva soredna letnika. Gojenci, ki končajo z uspehom obo letnika, dosežejo enako strokovno usposobljenost kot na enoletni kmetijski šoli.

Zimska kmetijska šola v Gradcu je bila ustanovljena lani z namenom, da omogoči izobraževanje kmečkimi mladini v času, ko ni v kmetijstvu toliko dela, to je v zimskih mesecih. To ima poleg drugega še to prednost, da gojenci med obema letnikoma lahko v praksi preizkusijo v prvem letniku pridobljeno strokovno znanje. Tudi v šoli se gojenci uče praktičnega dela pri živinoreji, sadjarstvu in vinogradništvu. Takšne šole imajo tudi v drugih državah in so prav koristne. Zimska kmetijska šola u sposoblja mladince za dobre gospodarje, daje jim pa tudi potrebno znanje za opravljanje službe pri kmetijskih združenjih, na posevih in podobno. Potrebno je, da ljudski odbori, zlasti pa kmetijske združbe z vsoto skrbijo izberejo mladince za šole ter s stipendijami podpora šolanje najbolj revnih kmečkih fantov.

V TEM TEDNU NABIRAMO SLEDEČA ZDRAVILNA ZELIŠČA:

- Cvet jesenske rese 80 din, rmana 50 din.
- List volčje češnje (beladone) 150 din, robide 36 din, maline 40 din, lapuha 60 din, pijunčice 40 din.
- Rastlino hribske rese 260 din, urhovec 60 din, rmana 30 din, jeternika 180 din, kopitnika 70 din, smetlice 100 din, materine dušice 30 din.
- Koralne gladeža 85 din, srčne moči 160 din, bele čmerike 100 din, baldrijana 260 din, trobenčice 120 din, volčje češnja (beladona) 120 din, črnobina (črna bil) 250 din.
- Flodove šipka 40 din, luščine šipka brez semena 250 din, je-rebrike 80 din, punčkove 400 din.

Napori so poplačani z vidnimi uspehi

(Nadaljevanje s I. strani)

Elektrifikacija je, vsaj glede razsvetljave, zaključni faz. Kmetijska posestva in združbe razpolagajo z najnujnejšimi stroji in orodjem. Sodobni naprednejši ukrepi v kmetijstvu si utrjuje svojo pot.

Sole so v glavnem obnovljene. V Črnomlju obstaja populna gimnazija, ki vzgaja mladi rod. Vsi večji kraji imajo opremljene kino dvorane. Zdravstvena služba se dobro organizira in prilagaja potrebam ljudi.

Nastali so novi socialistični družbeni odnosi, ki krepko utrjujejo pot nadaljnjemu razvoju. Bela krajina je v primerjavi s stanjem pred vojno spremenila svoje lice. Kljub vsem povojnim težavam je sprito prizadevanja ljudske oblasti, OLO in razumevanja za potrebe Bele krajine in vsestranske podpore prebivalstva, dosega velike uspehe. Novi družbeni odnosi, ki so rezultat naše revolucije, so dajali pobudo pri remogovanju težav, tako da je Bela krajina v povojnih letih znatno krenila naprej. Ob zaključku našega dela lahko ugotovimo, da so vsi na-

pori in prizadevanja OLO poplačani z uspehi, ki so povsod vidni.

Ob zaključku dela ljudskega odbora se ob tej priliki spominam vseh onih odbornikov, ki so bili v raznih obdobjih člani OLO in so prispevali svojo delo za povojni napredek Bele krajine, pri čemer niso štedili svojih sil in so pod težkimi pogoji izvrševali svoje odborniške dolžnosti. Za vesa vložen trud se jim s tega mesta tovariško zahvaljujem in dajem priznanje. Prav posebej pa izrekam zahvalo odbornikom sedanjega OLO, se pravi Vam, ki ste s svojim pozitivnim delom, s podporo in razumevanjem pripomogli, da smo lahko dosegli v teh letih res vidne rezultate.

Tovariši odborniki! Ob tej priliki pa bi Vas opozoril na nekatere stvari, ki se mi zdijo važne za razvoj Bele krajine, in s tem za razvoj našega celotnega novega okraja.

Kakor rečeno, smo po vojni do danes dosegli uspehe. Te ugo-tovitve pa nas ne smejo zavesti v miselnost, da bo šlo sedaj samo od sebe. Ne! Nas čakajo še veli-

ki napori, bodisi pri razvijanju gospodarstva, reševanju komunalnih, prosvetnih, zdravstvenih in drugih družbenih vprašanj, kot so poglobljanje socialističnih družbenih odnosov, ljudske samouprave itd.

Težo tega konkretnega dela in odgovornosti prevzemajo sedaj nove občine, novi občinski ljudski odbori kot osnovna predstavniška oblast. Ti organi bodo morali ob pomoči okrajnih in republiških organov nadaljevati začeto delo in ga naprej razvijati.

Kako se bo to nadaljevalo, kakšen bo uspeh tega dela, pa ni odvisno samo od tega ali onega odbora ali skupščine, pač pa je v največji meri odvisno od skupnih naporov vseh delovnih ljudi Bele krajine, pa naj bodo na tem ali onem delovnem mestu — delavec, kmet, obrtnik uradnik, prosvetar. Vsi moramo imeti pred očmi isti skupni cilj: splošni na-predek Bele krajine. To pa se mora odražati v pravilnem odnosu do dela, v gospodarjenju z zaupanimi sredstvi in v poglobljaju socialističnih družbenih odnosov v upravljanju in proizvodnji v mestu in na vasi.

Vedno naj nas vodi misel: čim več bomo sami naredili, tem več bomo imeli, in na to, kar bo delo naših rok in sil, bomo toliko bolj upravičeno tudi ponosni.

Pozivam one odbornike OLO, ki so sprito reorganizacije izpadli, da zaradi tega ne prenehajo s svojim delom. — Ne pozabite, da ste bili člani OLO, da zaradi tega ne pretrgate vezi, ki so nas vezale do sedaj. Te vezi so bile poleg tovarištva tudi konkretno delo za napredek Bele krajine. Nadaljevanje ga v aktivni pomoči novim občinskim ljudskim in krajevnim odborom, zlasti pa v pozitivnem smislu reševanja naših skupnih problemov. Sodelujte na zborskih volitvah in drugih družbenih organizacijah in pomagajte naš razvoju.

Prosimo vas, da še naprej ohranite, branite in razvijate pravilno socialistično miselnost vodnika vsega naprednega družbenega gibanja.

Vse one tovariše odbornike, ki so izvoljeni v novi okrajni odbor pa prosim, da v novi formaciji zastavijo vse svoje sile za napredek člega novega okraja. S tem bomo delali tudi za napredek Bele krajine in le tako opravili našo zaupanje ljudi, ki so nam to nalogo poverili. Na koncu, tovariši odborniki, se vam tudi v svojem imenu in v imenu ožjih uslužbencev, pa tudi v imenu vseh uslužbencev tovariško zahvaljujem za vse napore, ki ste jih vložili, za vso pomoč in razumevanje, ki ste ga pokazali v času našega okrajnega delovanja.

Dajanje blaga na up ni dovoljeno

V trgovini Kmetijske združbe na Strugi se je prejšnji mesec oglaševalo neznanec in izbral več desetsternega blaga v vrednosti 28.995 din, za katerega pa ni imel denarja. Obliubljeni je, da bo račun v nekaj dneh poravnal. Lahkoverna uslužbenka, Franciška Horvat pa ni hotel pokazati niti osebnega izkaznice, češ da je nima a seboj. Za nevestno delo se bo Horvatova zagovarjala pred sodiščem.

Napolila sta se v Ameriko

Mlada fanta, še ne 15-letna, sta se naveličala življenja v domači vasi in si zašlela Ameriko. Nikomur nista nesar povedala, več mesecev sta kovala načrt in konec prejšnjega meseca sta se odpravila na pot. Kupila sta vzorn karti do Huteč in tam hotela prekorajiti dejavno mejo, toda budni organi so jima to pot pravočasno preprečili. Za znanstvi sta se znašla K. V. in B. V. iz Dolence vasi pri Ribnici. Oba sta dolno dobro živela in bila zaposlena pri gradbenem podjetju.

VERA REMIC: Pomen partizanske književnosti (Povzetek člankov: Slovenska umetnost med NOV)

Vaška vojna zaostri družbenopolitična vprašanja, posebno pri manjših, prizadetih narodih. Osvobodilna borba pri nas je poglabila in podčrtala stoletja star narodni problem in socialno vprašanje, ki se javlja že desetletja pred prvo svetovno vojno in doseže s Cankarjem višek umetniške interpretacije. Oboje je našlo odmev tudi v literaturi: inspiriralo je slovenske upesnitke vse od Linharta in Vodnika, Prešerna in Levstika preko Cankarja in Zupančiča do ustvarjalcev med obema vpojoma. V narodnoosvobodilni borbi je ponovno še močnejše privrelo na dan; pridružila pa se je še nova pobuda literarne dejavnosti, revolucija, ki ni zanjemala le zunanje in materialne plati naše domovine, temveč tudi celotno ljudsko dušo in vsakega posameznika.

Umetnik opisoval osebnosti doživlja, so bila nujno povezana z borbo na življenje in smrt in so se odigravala med streli in rafali. Umetnost je našla sorazmernost z časom in uela utrip borbe. Stari rimski pregovor: »Musica enim vivit molles, et izgube-mo veljavo. S to književnostjo pa se je rodil tudi nov lik človeka: tovariški, požrtvovalen, uporen in drilen, odločen in neizprosno, a neskončno dober in pošten, poleg tega pa vever in sprošten ter prežet s silnim optimizmom. Socialistična umetnost se je dvignila nad umetnost kapitalističnega družbe, ker ima široko osonce in je tesno povezana z ljudskimi množicami. S tem pa načem reči, da so pisatelji med drugo svetovno vojno zasenčili klasična dela in da bi bila njihova ustvarjalna moč večja od velikih duhov prejšnjih časov. Res je, da je družbena stvarnost in ideja velika pobuda za ustvarjanje, vendar je samo to, če premla, umetniško vrednost določata v prvi vrsti talent in

genij, ne pa namen, s katerim je bilo delo napisano. Umetnika mora prevzeti resnično življenje in nova ideologija mora postati njegova notranja last. V delu se čuti ali se je rodilo iz umetnika ali pa je tendenčno konstruirano. Človek mora biti živ kot v življenju. Delo ne sme biti suhoparn komentarje novih družbenih idej, demonstracija raznih tež, brezbarvno patetično zmašilo, ki ni doživeto v umetniku in seveda tudi ne podoživljeno v množici. Zato je tako delo kljub sodobni ideologiji umetniško slabo in nepomembno ter zaostaja za velikimi stvaritvami prejšnjih stoletij. Priznati moramo, da se je partizanska umetnost le redkokdaj dvignila nad apološko velikih človečanskih dejanj in nad novo ideološko koncepcijo. Ugotoviti moramo, da je več ali manj vse povprečno in veliko pedvoprečnega, da je marsikaj, kar je bilo napisanega med okupacije bolj dokumentarističnega

kot umetniškega značaja. Dostikrat pa je bila umetniška interpretacija parizanstva zgrešena in nepriprečevalna. Tudi za književnost bi veljalo, kar je kiper Stojan Battič rekel za likovno umetnost tega časa: »Narodnoosvobodilna borba je bila globoko človeška, veličastna, monumentalna, ne pa patetična in teatralna kakršna nam prikazujejo številni spomeniki.« Poleg tega je umetnika kar preveč zaposloval zunanji svet: na človeka je skoraj pozabil in pri sluhnilim njegovim notranjim nesoglasjem. Kljub vsem tem ugotovitvam pa moramo priznati, da je že to mnogo, kar smo dobili, saj je to dragoceno gradivo za nadalje umetniško enovanje. Velikega pomena je tudi dejstvo, da je narodnoosvobodilna borba pritegnila skoraj vse napredne pisatelje predvojnega generacije, ki tvorijo močno vez med novo socialistično umetnostjo in našo klasiko. Tako je nastala mlada literarna rast, ki jo je rodila borba in žlahtnila kulturna tradicija. Ta doba je postavila trdne temelje slovenski socialistični umetnosti. Partizanski problem v umetnosti se ni izčrpal. Verjetno bo prihodnost prinesla težko pričakovani veliki tekst. Zdi se

mi pa, da se za to potrebna neka distanca, iz katere se nam bo šele izluščila prava fizionomija dobe. O tej umetnosti pa je šlo iz drugih vzrokov težko razpravi-ti tako, kot bi bilo s književno-zgodovinskega stališča potrebno in pravilno. Da lahko umetnino bolj razumemo, moramo spoznati tudi njenega ustvarjalca, kar pa je v tem primeru težko, ker nam še ni dopstna njegova korepondenca. Če pa upoštevamo le dejstva, ki nam jih nudi pisatelj sam, je nevarnost, da bi ustvaril umetnikovo fotografijo, ne pa njegove resnične podobe. Res je, da tudi o nekaterih starejših pisateljih in pesnikih nimamo mnogo dokumentov. Po Prešernu na primer je ostalo malo korepondence, a je kljub temu danes popolnoma jaseen pred nam in vsej svoji umetniški genialnosti, človeški veličini, stekli in bedi. Toda pred seboj imamo vse njegovo delo, ki ga lahko motrimo iz perspektive ali retrospektive, kar je pri živem umetniku nemogoče, ker še ustvarja. Popolnoma ga bomo spoznali šele tedaj, ko bo njegovo delo zaključeno. Dela pa, ki so nastajala v tem času, so dostikrat prvenci, zato sem pre-pričana, da bodo vsi ti umetniki

ustvarili še mnogo bolj zrelih in bolj dovršenih del. Iz vseh teh razlogov sem napisala bolj kritično kot pa literarno-zgodovinsko študijo. Vsekakor pa sem polzkušila pravilno vrednotiti umetnost med narodnoosvobodilno borbo, upoštevati sociološki moment in funkcijo, ki jo je imela književnost v času okupacije. Kolikor je bilo mogoče sem ocenila dela iz estetskega stališča in trdnost umetnine. Trudila sem se ugotoviti, v kolikor so se vključili v to umetnost blivši književniki in v kolikor so uspeli prikazati novo stvarnost, koliko so jim služile pri tem stare tradicije in predvojna umetnost. Skušala sem najti kontinuiteto predvojnega in medvojnega literarnega.

Ta doba me je zanimala predvse tako, ker sem partizansko borbo sama doživela in bila tudi propagandist. Sama sem se borila s problemi partizanskega kulturnega, zato mi je bilo marsikaj bolj blizu, bolj znano; prav zato me je še posebno zanimala rast partizanskega ustvarjalca, razvoj te umetnosti, oblikovanje borbe in okupacije ter koliko je umetniku uspelo prikazati to našo krvavo resničnost.

Zaključni obračun v Beli krajini

Za odpravo raznovrstnih hudih težav, s katerimi se je moral spoprijeti OLO Crnomelj, takoj po končani vojni, so bila potrebna poleg skrajnih naporov prebivalcev in ljudske oblasti tudi velika finančna sredstva. Ni pa bilo dovolj samo celiti hude rane vojne, treba je bilo poiskati in zgraditi temelje za gospodarski napredek Bele

premoža v Kanjižarici, Zelenohorovca v Crnomlju, Tovarna učil v Crnomlju, podjetje Marmor Gradac in tovarna Belsad. Nadalje je OLO dodelil posojila iz okrajnega sklada za investicije raznim podjetjem v znesku 20 milijonov 500.000 din. Rok za vračilo teh posojil je deset let, obrestna mera pa znaša 2 do 3 odstotke. Posojila v amortiza-

nijske in druga komunalna dela, skupno 65.989.746 din. Ustvarjena sredstva okrajnega kreditnega sklada, skupno s saldom sredstev iz leta 1954 so znašala ob koncu avgusta 7.443.336 dinarjev. Okrajni sklad za obnovo gozdov je znašal v tem času 55.465.872 din, okrajni kmetijski sklad pa 2.540.433 din, po družbenem planu pa bo znašal do konca leta 6.196.000 din. Ta kredit do konca avgusta še ni bil izplačan. Sklad za gradnjo stanovanj je predviden v družbenem planu za leto 1955 na 20 milijonov 616.000 din, do konca avgusta je bilo ustvarjeno 12 milijonov 874.000 din. Iz tega sklada bodo dobili tovarna Belsad 7 milijonov, tovarna Belokrajnja v Metliki 7 milijonov in privatnik 6.616.000 din.

Da bi omogočil hitrejši gospodarski napredek, je OLO prevzel jamstvo za kreditne investicije kmetijskim posestvom in kmetijskim obratom v znesku 132.419.864 din ter za kratkoročne investicije podjetjem v znesku 35.330.000 din. Nadalje je okraj najel posojilo v višini 88 milijonov za gradnjo Belokrajnjake v Metliki, za elektrifikacijo

Redke sončne dni je treba izkoristiti — belokrajnska kmetička hiti k sušenju otave.

kraje. V desetih letih skupnih naporov so bili ti temeljni postavljeni. Ob pomoči republike je Bela krajina pričela razvijati svoje gospodarstvo, ki že kaže prve rezultate. Znatno del dodeljenih in lastnih sredstev je vložen v podjetja, odnosno jim dodeljen kot posojilo za določeno čas. Z vračanjem tega kredita je nastal stalen sklad za pospeševanje gospodarstva.

Kot dotacije za razne gradnje je prejel OLO Crnomelj do 30. avgusta 1955 skupno 133.100.000 dinarjev, od tega za gradnjo vodovodov Metlika, Crnomelj in Stari trg 100 milijonov dinarjev, ostala sredstva pa so bila dodeljena za študij nove industrije in belokranjskih tal. Ta sredstva so bila črpana do 30. avgusta letos do višine 121 milijonov 246.927 din ter znašajo tako neizkoriščena sredstva tega sklada ob zaključku poslovanja OLO Crnomelj nad 11 milijonov 853.000 din. Vsa sredstva iz tega sklada, črpana s letu 1954, so bila v celoti odpisana. OLO je tudi dodelil podjetjem kot posojilo iz sklada KPD skupno 274 milijonov din. Ta sredstva se bodo vračala v okrajni kreditni sklad. Rok za vračilo je od deset do dvajset let z 2 do 3 odstotnimi obrestmi. Ta kredit so dobili Rudnik rjavega

ojci podjetjem znašajo skupno 42.127.000 din. Tudi za ta posojila je najdaljši rok za vrnitev deset let, odplačujejo pa se v šestmesečnih obrokih. Vsa ta našeta sredstva so dobroimetje okrajne. Poleg tega je OLO Crnomelj porabil za negospodarske investicije, kot na primer za gradnjo Dijskega doma, za gradnjo in dograditev šol, za stanovanj, elektrifikacijo podeželja, za ka-

Mar se to ne da urediti? Iz dvornišča privatne hiše nasproti dijskega internata v Smilnemu pri Novem mestu prav na debelo teče gnojnica. Izliva se v odprt kanal ter teče potem ob vseh stavbi internata in vrta po cestnem kanalu mimo šole do konca vrta. Dolga črna smrdljiva lužna gnojnice je v kaj čudnem nasplojtu in lepo urejenim interijem, še bolj pa s splošno higieno in čistoto naselja: ne samo tuje, tudi domačini se čudijo, zakaj se to dopušta. Čas bi že bil, da bi se grobi nečistoti vendar odpravili. Smisel lahko smatramo za predmetje Novega mesta, pa tudi če bi ne bil, tako malomarnost ni mogoče dopuščati je zaradi šole, internata ter prometne ceste, še manj pa seveda iz zdravstvenih razlogov. Prav bi bilo, da bi sanitarna inspekcija, če niče drugi, podvela ukrepe, da se to odpravi.

RAZPIS
Kmetijska šola Loče pri Vipavi podaljšuje vpis gojenec za šolsko leto 1955-56 do 20. septembra.
Pogoji za sprejem so:
1. Dva razreda nižje gimnazije ali šest razredov osnovne šole. Prednost imajo obiskovalci kmetijske gospodarske šole.
2. Starost nad 15 let.
3. Izjave staršev ali ohrsknika, da bodo plačevali vzdrževalno in internatno. Mesечna vzdrževalna znaša 2.500 dinarjev. Za gojence iz okraja Gorica je vzdrževalnina brezplačna.
Šola prične s poukom 1. oktobra in traja eno leto. Gojenci imajo vso oskrbo v internatu.
Gojenci z nizko šolsko izobrazbo morajo opraviti sprejemni izpit iz slovenščine ter računstva.
Interesenti naj zaprosijo za študentsko pri svojih zadržanjih in organizacijah in OLO.
Prejeto s zadnjim šolskim spravečevalom je treba poslati do 20. septembra na nastovi KMETIJSKA ŠOLA LOČ PRI VIPAVI.
UPRAVA ŠOLE

Sreča v nesreči

Iz Oneka proti Kočevju je pred dnevi vozil Jože Horvat, traktor, ki najbrže ni imel v redu zavor. Nenadoma je začel drveti navzdol po klanecu, tako da je sofer zapeljal na rob ceste, pri čemer se je traktorjeva priklopa prevrnila. Na njej je bilo 13 delavcev, ki pa so na srečo skoraj vsi pravočasno odkočili. Teško sta bila poškodovana Štefan in Alojz Balešič, katerima so nudili zdravniško pomoč v Kočevju in Ljubljani. trije delavci pa so dobili lažje poškodbe.
Nesreča je kriv predvsem sofer, ker je dovolil delavcem, da so šli na prikolico. Čas bi že tudi bil, da bi dobile vasi od Cvitanjev do Nemške Lake avtomobusno zvezo. Tu je precej sezonskih delavcev, ki odhajajo v novoovav v Kočevje. Ker ni rednega prevoza, se občasno na vsa mogoča vozila in le slučaj je, da tokrat ni prišlo do težje nesreče.

Oglejte si v nedeljo popoldne nastop solanih službenih psov na Loki v Novem mestu!

Strela jo je ubila

Družina Saver iz Vidna pri Predgradu je dne 7. septembra sprejela otavo pri Spodnjem Logu. Nastala je močna nevihta, med katero so Savrovi vedrili pod kodačim drevesom. Nenadoma je v drevo udarila strela in zadela tudi mater Marjo Saver, ki je bila na mestu mrtva. Otavo in sin sta ostala nepoškodovana.

Tobak jim odlično uspeva

Poizkusi so pokazali, da sta belokranjska zemlja in podnebje ugodna za pridelovanje tobaka. Kmetijska delovna združba v Gribljah se nekaj let pridrujuje poleg ostalih kultur tudi tobaku. Kot pravijo zadržniki, daje ta kultura največji hektarski donos.
Pri povprečni letini je donos tobaka na hektar okoli 250.000

lep celoletni zaslužek, saj poleg plačanega dela ostane še dokaj čistega dohodka.
Letošnji pridelek na njivi grabljehkih zadržnikov bo še pravo poseben lep. S tobakom so zasadih deset arov. Rastline so

Do 2 metra visoko se je letos pogal tobak v Gribljah, tako da se lahko Brodričarjeva mlada gospodinja v njem kar skrile

dinarjev. Proizvajalni stroški za hektar so okoli 150.000 din. Po tem računu znaša čist zaslužek 100.000 din na hektar. Res je, da se obdelavo tobakovih sadik precej dela, toda za družine, kjer imajo dosti delovne sile in malo zemlje, je to lahko prav

zrasle do dva metra visoko in imajo posamezne liste tudi do 50x20 cm. Rumene liste sproti obravajmo in jih sušijo nabrane na vrvice ter občasno v zravnem prostoru. Nad zadržnikom hlevom in na Brodričarjevi kačji sušijo še lepo količino tobakovih listov, na bujnih rastlinah pa se skoraj niti ne pozna, da so jim že obrabili liste. Prav bi bilo, da bi se tudi drugi kmetovalci v Beli krajini oprileti pridelovanja tobaka, ker bi si s tem povečali hektarski donos in dohodek. To toliko laže, ker s predajo tobakovega pridelka ni nobenih težav. Tovarne odkupijo vsako količino posušenih listov.

ALKOHOLIZEM hromi telesne in duševne sposobnosti odraslega človeka, a deluje kot strup na mlado in manj odporno otroško telo!

Mater, vzgojitelji, starši — ne pozabite tega!

Tovarna mlečnih izdelkov je zadeva vseh dolenjskih kmetijskih zdruag

Kje dobiti sredstva za dograditev tovarne za predelavo mleka v Novem mestu, je bilo glavno vprašanje posveta predsednikov in knjigovodij okraja 29. avgusta v Novem mestu. Posvet je sklicala Okrajna zadržna zveza.

Tovarna za predelavo mleka je tik pred svojo dograditvijo. Za nujno opremo in vsa druga prevozna sredstva, kar je potrebno za pričetek obratovanja, ter še za nekatera nujna gradbeno dela, primanjkuje približno deset milijonov kredita. V interesu vseh zdruag, zlasti pa vseh živinorejcev, je, da bi tovarna pričela poslovati čimprej. Ker pa je investicijske kredite letos težko dobiti, vsaj v kratkem času, je nujno, da prisločijo na pomoč kmetijske zdruage s svojimi razpoložljivimi fondji, saj je tovarna pravzaprav medzadržni objekt.

Preprost račun kaže, da lako kmetijske zdruage spravijo skupaj to vsoto, ne da bi bile same zaradi tega v finančnih težavah, zlasti ker se gre predvsem za posojilo. V letošnjem prvem polletju so kmetijske zdruage prispodarile okoli 23 milijonov čistega dohodka. Prav tako imajo naložene in neizkoriščene skladi za investicije, poleg tega pa še okoli 45 milijonov obratnega kapitala. Zdruage imajo pri poslovanju nekatere prednostne pri, zato je prav, da tudi nekaj prispevajo za skupne koristi našega gospodarstva, v tem primeru prav kmetijstva.

Zamisel, da bi zdruage pomagale dograditi tovarno za predelavo mleka je prvi podpral predsednik KZ Straža Franc Aš, rekoč, da je mlekarina stvar kmečkih proizvajalcev in da je zato dolžnost kmetijskih zdruag, da podprejo dograditev mlekarne. Zastopnik KZ Dol, Toplice Erno Šali je med prvimi obljubil, da bo njihova zdruaga prispevala v ta namen pol milijona din, pogovoriti se je treba samo o načinu prispevka in morebitnih obrestih. Predsednik KZ Semič tov, Kočevar se je sicer strinjal, da je treba do končati tovarno, ni pa mogel povedati, koliko bi v ta namen prispevala njihova zdruaga, ki ima največji polletni dohodek v okraju, (okrog 4 milijone). Predlog sta podprla tudi predsednika KZ Brusnice in Črešnjec, Franc Medle in Znan Škrinjar, rekoč, da kmetovalci, ki dosedaj niso prodajali mleka, sami pritisajo, da je treba tovarno dograditi čimprej in da je tovarna kolektivna zadeva, ki bo lahko ugodno vplivala na pospeševanje živinoreje. Zastopnik KZ Semič je tudi menil, da niso toliko zainteresirani na tej tovarni, ker imajo svojo mlekarino. Kolkor so te male mlekarne res sedaj koristne, je razumljivo, da ni-

majo bodočnosti in jih bo treba priključiti tovarni za predelavo mleka v Novem mestu, ki je medzadržni obrat z modernimi napravami.

Pri obravnavanju finančnega stanja posamezne zdruage so predvideli vsote, ki bi jo posamezna zdruaga prispevala za dograditev tovarne. Seštevek prispevkov je znašal komaj 7 milijonov din, ker je večina zastopnikov KZ prikazovala, kako nujne izdatke imajo pred sabo, zaradi česar ne morejo dati več. O vsotah bodo seveda sklepali odbori, vendar je zadeva resna in nujna in ne trpi odlaganja in izmikanja, če hočejo, da bo tovarna letos v oktobru pričela obratovati.

Tudi z navedeno vsoto desetih

PUTNIK SLOVENIJA NOVO MESTO

Telefon 108

- prodajamo železniške vozovnice
- organiziramo izlete z vlaki in avtobusi
- posredujemo potne liste in vize
- prodajamo ladijske vozovnice
- najlepše razglednice dobite pri nas
- poslušajte se naših uslug!

ALI JE TO PRAV?

Prometna sredstva naj bi služila vsem ljudem. Uslužbeni nam pa naj bi se zavedali, da so oni zaradi ljudi in ne ljudje zaradi njh. V kolikor bi bilo potovanje znožno zaradi neslužbenih, za pa otežkočajo razna prevozna podjetja, ki se na žalost niti dimes, v enajstem letu po osvoboditvi, ne morejo otresti starih prežvekih navad, ko jim je šlo samo za zaslužek in ne za pomoč ljudem.

Kot primer navajam Avtopodjetje Kočevje. O progi Kočevje - Stari trg je bilo že precej pisane. Zedaj pa se o progi Kočevje - Trava. Sestavili so pravo čuden vozniki red, morda sebi o dobro in potnikom škodo. Najbolj so prizadeti oddaljeni kraji do Trave. Ti ljudje bi lahko potovali v Ljubljano v dveh smereh. Vendar pa tu nekaj ni v redu. SAP Ljubljana ima direktno zvezo za Loški potok preko Bloka. Avtopodjetje Kočevje pa ima zvezo Trava - Kočevje na avtobus Brod - Ljubljana in potniki prestopijo v Zlebiču. Direktni avtobus Loški potok - Ljubljana odpelje ob 5.10 uri

zjutraj, kočevski pa nekaj minut kasneje. Kočevski pride zvečer v Loški potok nekaj minut prej kot direktni iz Ljubljane. Večkrat se zgodi, da pridejo potniki za Travo, ki je oddaljena od Loškega potoka 12 km z direktnim avtobusom iz Ljubljane, avtobus Kočevje-Trava pa jim pred nosom odpelje. Med potniki, ki so žalostno zri za odhajajočim avtobusom, smo videli bolnega oficirja JLA, ki se je vračal iz bolnišnice, invalidi in rojake iz Amerike in Francije.

Prav to dni je potovala v ljubljanskim avtobusom bolna žena z majhnimi otroki. Iz Velikeh Lašč je telefončno prošla potniki urad v Loškem potoku, naj obvesti uslužbenec avtobusa, ker sicer voznik ne bo mogla nadaljevati. Sprevidnik in sofer sta bila obveščena naj čakata, vendar sta jo tobrat nenavadno dolgo popihala neposredno pred prihodom ljubljanskega avtobusa.

Posebno pozornost so na zagrebškem velesijmu vzbudili avtomobil podjetja MOTOMONTAŽA. Pojav novega podjetja na našem trgu je bil za marsikoga presenečenje; DKW avtomobil si bode s kvaliteto, primerne ceno in z znano ličnostjo, ki združena s praktičnostjo izdelkov te znane tovarne, kmalu ustvarili sloves in odjem. MOTOMONTAŽA vgrajuje v avtomobile, ki jih sestavila v Novem mestu, že nad 30% jugoslovanskih izdelkov, tako da prihrani za dva milijona deviznih dinarjev. Ze letos bodo v podjetju sestavili 100 avtomobilov, kupec pa ne manjka — nasprotno, podajajo si kljuge in iščejo blago...

Bo sedež okrajnega sodišča v METLIKI ali ČRNOMLJU?

miške občine, ki teži k Metliki, t. j. naselja Oasnjak, Gradnik, Sodji vrh, Prazbore, Krvavci vrh, Črešnjec, Cerovec, Hrib pri Cerovcu, Brezova reber in Streklejevec, ki imajo skupno okrog 1000 prebivalcev, priključijo v območje okrajnega sodišča v Metliki, bi to sodišče obsegalo ozemlje s približno 8300 prebivalci. Ostajo sodišča na področje s tako majhnim številom prebivalstva bi bila v današnjih priključkih neizvilenjska in gospodarsko neprimerne rešitve, ne glede na to, da trenutno in v bližnji bodočnosti ni strokovnega kadra na razpolago. Se sedaj, to je eno samo sodišče, manjšata glede na potrebo in sistematično na pr. dva sodnika. Starje bi se se poslabšalo z dvema sodišči, ne glede na to, da bi se s tem področje enega sodišča smanjšalo. Primesnava upravičenosti obstoja sodišča v Metliki s predvideno vzpostavljeno okrajnega sodišča v Krškem ni primerna. Predvidoma bo imelo območje sodišča v Krškem, ki bo zajemalo najbrže območje občin Vlado, Kriško in Senovo, nad 22.000 prebivalcev, kar utemeljuje za ene občine in sekati na razna sodna območja in bi oni del se-

dvakrat toliko prebivalcev. To bi pomenilo, da je na področju metliške občine več pravairstva, oziroma večji odtotek kriminalitete, kar pa ne drži. Statistika sodnih poslov iz leta 1949, ko je bilo sodišče še v Crnomlju, kaže namreč obratno sliko. To je dokaz, da bi se s preselitvijo sodišča iz Metlike razmerje med obsegom poslov iz enega in drugega območja ustabililo na razmerju med prebivalstvom teh predelov.

Kolkor bi bil sedež sodišča prenesen iz Metlike v Crnomelj, bi seveda to prizadelo prebivalstvo metliške občine, ki je imelo svoje sodišče od leta 1880 s prekinitvijo v letih od 1945 do 1950. Sama ta okolnost na sebi pa na more omajati zaključka, da je primerneje, če je sedež sodišča v Crnomlju, kjer je že svojčas bil in od koder je bilo sodišče samo začetno preseljeno, saj se je še nekaj časa po preselitvi v Metliko tudi imenovalo okrajno sodišče v Crnomlju s sedežem v Metliki. Prej all slej bo seveda tudi tu treba ustanoviti novo sodišče, če bi bil sedež res prenesen v Crnomelj, prav tako kakor tudi v drugih krajih, kjer so sodišča že desetletja obstajala.

O preselitvi sodišča, oziroma o ustanovitvi drugega sodišča v Beli krajini pa bo odločal izvršni svet LRS oziroma Ljudsko skupščina LRS po navodilu Dr. žavnega sekretarjata za pravosodno upravo LRS.

Dr. Marjan Pavliš

Še gre tu le za kakšno minuto. Dokler je bilo v Sloveniji samo eno avtobusno podjetje SAP in Ljubljani, smo prav na tej progi videli lepo tovarniško sodščevanje med uslužbenci različnih avtobusov, s čemer so bili zadovoljni vsi ljudje. Skoraj ne mermno verjeti, da more konkurenca tako spremeniti človekov značaj in dobra plemenita čustva obrtni v netovarstvo, škodljivežnost in egoizem.

Ali bomo s tem pospešili in razvili turizem na Dolenjskem? SAP Slovenija in Avtopodjetje Kočevje naj se med seboj »pobotata« in uredita tako, da bo za vse prav. Zdrava konkurenca je potrebna, toda ne v škodo delovnih ljudi!

POBIL JE 157 JABZEVEC

Miloš Paunovič, 50-letni kmet iz Dobrog Polja (Bojarski okraj) je pravil molster v pobijanju jazbecev, ki v teh krajih prizadevajo kmetom veliko škodo. Samo letos jih je pobil že 157. Za lov uporablja selero all kramp, pomaga pa mu lovski psiček Bočko, ki ga je Miloš zadrževal za lov na jazbece. Bočko zasledi jazbečjo jarmo in v lajanjem pokliče gospodarja. Ko Miloš pride, zleze ven v jamo in prepodi jazbeca ven. Miloš in njegov Bočko sta znana v vsaj okolici in ju mnogi kmetje kličejo na pomoč, ko se jim na njihavi ugnednji jazbeci. Tako Miloš rešuje njive pred tem hudim škodljivcem. enem pa tudi lepo zaslužki. Samo letos je za kožne pobitih jazbecev že dobil 150.000 dinarjev.

ŠPORI IN TELESNA VZGOJA

Aletsko tekmovanje PARTIZANA v Kočevju

V nedeljo je bilo v Kočevju aletsko prvenstvo vseh društev Partizan Slovenije. Udeležba je bila zelo velika, saj so nastopili atleti iz Nove Gorice, Podčetrnj, Maribora, Novega mesta, Jurske Menage, Murske Sobote in Kočevja. Celoten program je mogel biti, tako da niso bili doseženi rezultati najboljši rezultati. Organizacija, ki je bila v rokah domačinov, je bila zelo dobra.

Na tem prvenstvu so doletski atleti pokazali svojo kvaliteto. Zelo lepe uspehe so dosegli nekateri tekmovalci med njimi: Tomkar, Bižal, Konig, Cihal in drugi. Novomeški atletski so nastopili z izrazito mlado ekipo, ki se nima velikih tekmovalnih izkušenj, vendar so se nekateri, kljub temu prav dobro odrezali.

REZULTATI: 60 m mladinci: Puc Marija (Nova Gorica) 9,5; Svetličič Franja (N. m.) 9,1 (il. v četrtfinalu); Černan Marjeta (N. m.) 9,8 (IV. v četrtfinalu); Mikec Marija (N. m.) 9,5 (III. v četrtfinalu); 60 m mladinci: Konič (Koč.) 7,6; 100 m mladinci: Veruđi (M. Sobota) 11,9; Potrč Milan (L. m.) 11,9; 200 m mladinci: Škopar Zlata (Kladivar Celje) 24,1; 400 m mladinci: Torkar P. (Koč.) 11,5; Bižal S. (Koč.) 11,5; Peterlin L. (N. m.) 13,1; 800 m mladinci: Pristavec M. (Podpeč) 2,07,8; Vesel F. (Koč.) 2,07,8; Dokl S. (N. m.) 2,09,1; 2000 m mladinci: Drobny M. (Poznanje) 9,40,3; Došil Slavko (N. m.) 10,18,7; Pitek A. (Koč.) 10,42,8; višina mladinci: Konjlija (Koč.) 1,63; Baudke M. (N. m.) 1,53; daljina mladinci: Torkar P. (Koč.) 9,13; daljina mladinci: Torkar P. (Koč.) 3,79; Rudl (Koč.) 5,88; kroglja mladinci — 7 kg: Meršol (Podpeč) 11,70; kroglja mladinci — 6 kg: Cihal P. (Koč.) 14,77; kopje mladinci: Černan P. (Podpeč) 42,59 m; Torna (Koč.) 35,73 m; Peterlin (N. m.) 33,82 m; kopje mladinci: Svete (Podpeč) 38,33 m; 4 x 100 m mladinci: Kočevje 47,3; 4 x 60 m mladinci: Novo mesto 54,0; palica mladinci: Adamič (Koč.) 3,30; kroglja mladinci: Turk (Podpeč) 10,45 (4 kg); Smola Nada (Koč.) 9,19 m; Podpečan Marija (N. m.) 7,83 m; kroglja mladinci: Eraz (Koč.) 10,91 m; daljina mladinci: Celec (M. Sobota) 2,89; višina mladinci: Ugarčević (Maribor) 1,25 m; 4 x 60 m mladinci: Nova Gorica 34,7.

D. S.

DVA DRŽAVNA PRVAKA IZ DOLENJSKE: Kastelic (Črnomelj) in Cihal (Kočevje)

3. in 4. septembra je bilo v Titogradu državno juniorsko prvenstvo v atletiki. To je bilo obem letu zbirno tekmovanje za mesta mladinske državne reprezentance, ki je nastopila v Kočevju 11. septembra proti reprezentanci Avstrije. Od Slovencev se je v reprezentanco uvrstilo samo šest atletov, kar ni realna sila moči naših mladincev.

OKRAJNO BRZOPOTEZNO PRVENSTVO V STRAŽI

Šahovska sekcija Svobode iz Strazhe je razpisala in vse kaže, da bodo kmalu lahki pisali o njihovi uspehi. Njen poveljnik organizacija brezopoteznega prvenstva novomeškega okraja je bila dobra, zato zasluži vsvo pohvalo.

Med Slovenci so osvojili najvišji naslov — državnega prvaka za leto 1955: Mikič (Kladivar Celje) skob ob palici 390, Kastelic (Partizan Črnomelj) met koplja 34,31 m, Cihal (Partizan Kočevje) met krogla 14,53 m, Lamber (Kladivar Celje) tek na 2000 m 6,02,1. Poleg omenjenih sta se uvrstila v reprezentanco še Bolko (Branik Maribor) v teku 110 m zapreke in Kranjc (Ljubljana) v teku na 2000 m.

OKRAJNO PRVENSTVO V ODBOJKI

V nedeljo popoldne je bilo na Luki okrajno prvenstvo partizanskih društev v odbojki. Nič kaj razveseljuje ni število udeleženih, saj sta v moških in ženski konkurenci nastopili le po dve ekipi. V moških tekmi je drugo mesto novomeškega Partizana zmagal nad člani iz Trebnjega 3:0. Tudi v ženski konkurenci so Novomeščani slavili zaslužen zmag nad Trebnjskimi 3:0.

Mali raketomet PARTIZAN (Krško) — PARTIZAN (N. m.) 16:15

V prvenstvenih tekmi lige za mali raketomet so mladi igralci novomeškega Partizana izgubili prvo tekmo s Partizanom iz Krškega 3:16,15, prvi polčas se je končal z vodstvom Novomeščanov 8:5, Novomeščani so vse do zadnjega časa tudi vodili celo s tremi golji razlike, v fiksni pa so raketomet iz Krškega izenačili in zmagali.

Bo ustanovljena Belokranjska liga?

Ceprav je odbojka mlada športna panoga in so jo v Belki krajini začeli spoznavati in uvajati v svoje vrste šele v zadnjih letih, na njej ni manjkalo delavsko, kmetijsko in srednjoškolsko, pa tudi starejših in mlajših, kar z njo radi pozabavajo, sedaj je lahko rečemo, da je odbojka v Belki krajini šport številka 1. To je pokazalo tudi zadnje sindikatsko mednarodno tekmovanje v Kanizari, kjer je nastopilo kar 8 odbojarskih ekip, na belokranjskem prvenstvu spomladaj pa 5.

Sitar — hrzopotezni vrak SD Novo mesto

V Novem mestu je bil odigran hrzopotezni državni prvenstvo za mesec avgust. Udeležilo se ga je 14 šahistov, od tega 2 gosti. Zmagal je Slavko Sitar z 10 in pol točkami pred Finkom in dr. Golezom, ki si z 10 točkami deli drugo in tretje mesto. Češtri je bil Epil, peti Saranovič, nato Dokl, Vitanc, Busic, Pejičič, major Popovič, Avsec itd.

POTUJOČI KINO

Z nastopom jeseni in novega šolskega leta se prične tudi nova sezona kinopredstav potujočega kina OOLP Novo mesto. Kljub neštevilnim problemom, posebno s prevozom, je vendar kinosekija dosegla že lepe uspehe. Samo v letošnjem letu je bilo odigranih več kot 29 krajev in pred polovico leta že le nekaj tednov. Obisk je bil, če upoštevamo velikost posameznih krajev, kjer so bile predstave, kar precejšen, saj je znašal v tem polletju približno 150.000 gledalcev.

Poraz in zmag PARTIZANA Črnomelj

Zadnje prosto nedeljo (11. sept.) pred prvenstvom prve lige LRH v večerih zasledimo Partizana Črnomelj izkoristiti za prijateljsko srečanje s Proletarcem v Zagorju. Ekipa Proletarca spada v vrsto najboljših ekip v Sloveniji, saj je prispeli v Sevnico. Ko smo si hoteli ogledati tovarno kopit, je bila ura deset in delavci so odšli na malico. Kaj hočemo, tudi mi smo se podprli in se spomnili naših podjetij, posebno Mesne pekarije, kjer je mesarija, ki sta nam pripravila tako dobro in poceni malico. Naj bodo zahvaljeni za to dobroto.

Priznanje v Sevnico. Ko smo si hoteli ogledati tovarno kopit, je bila ura deset in delavci so odšli na malico. Kaj hočemo, tudi mi smo se podprli in se spomnili naših podjetij, posebno Mesne pekarije, kjer je mesarija, ki sta nam pripravila tako dobro in poceni malico. Naj bodo zahvaljeni za to dobroto.

Kopitarna v Sevnici je pravzaprav že staro podjetje, toda po osvoboditvi se je razširila in prodaja svoje izdelke po vsem svetu. Videli smo sušilnice, žage, seružnice, kjer stružijo kopita. Bilo je naz vse zanimivo in le težko je bilo pripraviti vaje, da so odšli iz tovarne. Posebno odlični strokovnjak se nam je zdel zavezovalec kopitnih zagrad, ko brez poprejšnjih znamenkov odredite natančno enako zagrado na obeh kopitnih enega para. Zahvalili smo se obema spremljevalcema in razlagalcema in odhitali v tovarno Jugotanja.

V Jugotanju nas je sprejel tovarniški direktor. Tovarna je bila dela nepretrgoma 11 mesecev v letu, 1 mesec pa je za dičenje. Tovarški direktor nas je potolažil, da bi tudi v obratu ne videli več kakor sedaj, ker vsa produkcija poteka v zaprtih strojih oziroma zaprtih posodah. Temeljito nam je razložil celoten proces izdelovanja tanina, ki je zelo važna surovina za naše usnjare. Celotno delo tovarne je pravzaprav namenjeno luženju lesa, pri katerem se dobiva ekstrakt-tanin. Nekdo

PREMAJHNA KAZEN za devizne špekulante

Tuje devize so važno plačilno sredstvo vsake države. Z njimi je mogoče kupiti na tujih tržiščih blago, ne da bi moral zato dati lastno blago. Najbolj upoštevani tuja deviza je danes na svetovnem tržišču dolar, ker za njim pač stoji država z močno razvito industrijo, torej močan dobavitelj in kupec. V mednarodnih trgovskih odnosih velja dolar kot najvažnejša obračunska denarna enota.

Kar velja v tem pogledu za druge države, velja prav tako za našo. Zlasti še, ker moramo premagovati težke posledice stitirledne vojne in prav iz osnove razvijati proizvodnjo. K našim nakupom raznih dobrin za odpravo posledic vojne in pričetku industrializacije se je pridružil naša potreba po nakupu velikih količin živil. Ker je bilo treba vse to plačati z blagom ali devizami, je razumljivo, da je za naše mlado gospodarstvo posebno važna vsaka deviza.

Prav zaradi tega je bilo toliko bolj vredno vse obsebe početje posameznih političnih in gospodarskih špekulantov, ki iz svojega političnega nasprotovanja današnji stvarnosti ali iz neverjetne grabežljivosti, odnosno objete skupaj, skušajo odtegniti državi čimveč deviz in pri tem na lahek način veliko zaslužiti na račun našega hitrejšega gospodarskega razvoja in ekonomske neodvisnosti.

Tak izrazit primer je obravnavalo te dni novomeško okrajno sodišče, ko je sodilo skupini prekupevalcev z devizami, na čelu z Ivanom Stegnetom starejšim, posesnikom iz Goleka pri Vinici v Beli krajini.

Ivan Stegne starejši je največji posesnik v vinjski okolici. Ima okoli 25 ha zemlje, pravi vaški kulič. Požnja ga vsa okolica kot starega zagrnega reakcionarja, hkrati pa kot lakomeža prve vrste. Politično se je družil pred vojno s tistim, kjer je štutil, da bi se kaj dobilo. Nazadnje se je pobratil s hrvatškimi mačkovič, predvsem z vinjskim bogatašem Šterkom in podobnimi ter jim ostal zvest menda vse do danes. Današnja družbena stvarnost mu od vsega začetka ne diši, čeprav se je med vojno kazal naklonjenega NOB. Verjetno je računjal, da si bo morda tudi v novi državi lahko pristavil svoj kraljarski lonček. To se mu ni posrečilo, ker so taki vaški kulašiki velikosti v novi državi izgubili glavno besedo. Ker politično po vojni ni mogel uspevati, se je vrgel na drugo plat, na grabljenje imetlja s pomočjo špekulacij z dolarji. Da je brezobziren v borbi za lastno korist, je poka-

zal že pred vojno, ko je privrabil k sebi dva premožna upokojenca iz Preloke. Potem ko sta mu izročila večjo vsoto denarja, da si je lahko postavil enonadstropno hišo, ju je pričel poditi od sebe in jima odrekat pravico do izgovorne oskrbnine. To okoliščini prav dobro vedo.

V devizno-spekulativni podvig je vključil še svojega sina Ivana in ženo. Vedel je, da je iz Bele krajine in sosedne Hrvaške veliko ljudi v inozemstvu, od koder pošiljajo svojem darila. Zato se je že leta 1948 vrغل na nakupovanje ameriških in kanadskih dolarjev. V posameznih primerih je kupil tudi več sto dolarjev obnem, kot na primer od Terezije Simčič iz Hrasta, od katere je kupil ček za 400 dolarjev. Od leta 1948 do letos, so mu končno stopili na prste, so vsi trije Stegnetovi nakupili in prodali najmanj 2383 ameriških in kanadskih dolarjev v bankovnih in čekih. Glavni nakupovalec je bil Stegne starejši, pa tudi sin se je že dobro izuril in nakupoval povsem samostojno.

Razumljivo je, da so devizne špekulacije Stegnetu nosile lep zaslužek. To se je kazalo tudi na zunan. Kjer koli je bila v domačem kraju naprodaj kaka zemlja, je bil prvi kupec Stegne. Tako si je z nakupi po vojni znatno povečal posestvo. Ko je to že doseglo zemljiški maksimum, je začel kupljene parcele prepričevati na sina. Torej v času, ko so vsi delovni ljudje v naši državi in še zlasti v pasivni Beli krajini napenjali vse sile, da zaslužejo huđe rane vojne in za celo velikih žrtev zgradijo osnove družbenega gospodarstva, je Stegne ob pomoči svoje družine nenasitno večal svoje premoženje na račun prizadevanja delovnih ljudi za gospodarsko osamosvojitev.

Skupno s Stegnetom starejšim so se znašli na zatožni klopi še njegov sin Ivan, žena Ana, Vincenc Stegne, mizar iz Goleka, Terezija Simčič, posestnica iz

Hrasta, Jože Stanešič, posestnik iz Zurbencev (LRH) ter Franc in Miha Mihelčič, oba posestnika iz Učakovca. Slednjih pet je bilo obtoženih prodaje dolarjev prvim trem obtožencem. Navzlic nedovornim izjavam, ki so štiridesetih prič, ki so Stegnetu v obraz povedale, da so prav njemu prodale devize, je na razpravi trdovratno zadržal vsako krivdo. Ostal je zakrknjen do kraja, vendar so ga pričje v celoti postavile na laž in razkrinkale.

Ivan Stegne st. je bil obsojen na eno leto in 6 mesecev strogega zaporja, plačilo 100.000 din in 10.000 din povprečnine, Ivan Stegne ml. na 8 mesecev strogega zaporja in 5000 din povprečnine, oba skupaj pa morata plačati tudi stroške postopka. Ana Stegne je bila obsojena na dva meseca zaporja, Vincenc Stegne na 2 meseca zaporja in 2000 din povprečnine, Terezija Simčič na 4 meseca zaporja, Jože Stanešič na 3 meseca zaporja in 3000 din povprečnine, dočim sta bila Franc in Miha Mihelčič obsojena na pogojno kazen, in sicer Franc Mihelčič na 2 meseca, pogojno za dve leti, Miha Mihelčič pa na en mesec, pogojno za dve leti. Ob morata tudi plačati povprečnino.

Za glavnega obtoženca, to je Ivana Stegnet starejšega, je ta kazen odločno prenizka. Zagrejeni politikanti in špekulanti velikega kova zaslužijo za tako dejanje strožjo kazen. Člen 234 kazenskega zakona, po katerem so bili navedeni obsojeni, pravi, da kdor obrtoma kupuje ali prodaja tuje valute, devize in podobno prvo veljavni predpisom, se kaznuje s stroгим zaporom do deset let, sme pa se kaznovati tudi z zapleno premoženja. Dejanje Stegnetove vsebuje poleg zakrknjenosti vse navedene okoliščine za kazen po določilu navedenega člena. Do premoženja, ki si ga je nagrabil na tako za družbeno skupnost škodljiv način, nima nobene pravice.

Ali je zimsko škropljenje uspelo?

Na območju kmetijske zadruge Novo mesto je bilo opravljeno zimsko škropljenje sadnega drevja z 2 odstotnim rumenem oljem. Vsak sadjar, ki je opravil zimsko škropljenje je sedaj prepričan, da delo ni bilo zastopij. Pri pregledu združnjakov konec avgusta je bilo ugotovljeno, da ima tako sadno dreveje lepo temnozeleno listje in obilo plodov brez posebnih sledov ameriškega kaparja. Le tu in tam je se opazila rdeča pila na sadežih. Kdor pa je opravil tudi poletno škropljenje z 1 odstotnim pantakonom ali 0,06 odstotnim fosferno 20 in dodatkom 1 odstotnega bakrenega apna, nima ne škripla ne črvevega sadja. Kdor je tako skrbel za sadno dreveje, bo imel lep pridelček in dobro kvažerito sadja, ki ima seveda tudi višjo ceno.

Na žalost še vedno ni dovolj razumevanja pri posameznih sadjarjih za poletno škropljenje. Nekateri se izogubajo, da imajo na vrtn zelenjavo, da nimajo vred ali 0,06 odstotno fosferno 20 in da se tam paze živina ali perutnina in pod. Pri takih je seveda poletno škropljenje odpadlo in vsi ti imajo škrapasto in črviavo sadje.

Za prodajo ali daljšo shrambo tako sadje ni, ker bo kmalu gnilo. Največ takega sadja bo šlo

Ne pozabite, da vam poravnana naročina j a m č i brezplačno neogodno zavarovanje!

Zadnje dni avgusta je bil v Kočevju tridnevni tečaj za vkuhanje, vlaganje in izdelovanje raznih sokov. Organiziral ga je Zveza združenj pri OZZ Kočevje. Tečaj je bil udeležilo 21 tovaršic, med njimi 8 učitelje osnovnih šol. Tečaj je vodila strokovna učiteljica Pepika Levstek iz VGS Domžale. Tečajnice so se marsikaj naučile in tudi praktično prekusile svoje znanje. Zadovaljne so se vrnille domov in obljubile, da bodo pridobile znanje posredovale tudi drugim ženam.

JOZE ZAMLEN

Z vajenci po domovini

Iz stolpa novomeškega magistra je ura odbila 5, ko je potni maršal izdal povelja: »Odhod! Dva Putnikova avtobusa po 35 sedežev sta zaropotala, zabobnela in zavila napred Mezropola na Glavni trg in dalje čez mosta proti Sentejmuju.

Veselo je bilo v avtobusu. Kaj bi ne bilo? Saj se je 63 vajencev in vajenk iz vsega novomeškega okraja, ki so dopolnili učno dobo, odpravilo na 6 dnevno ekurzijo po Sloveniji. Letos je priredila šola s pomočjo ljudske oblasti, raznih organizacij in podjetij že drugo leto ekurzijo za vajence.

Kmalu je dobila radio oddajna postaja Filomena grošnjo, naj

uredi zaradi vremena, kajeti lilo je kot iz škafa. Pršli smo šentjerneško polje, videli Kostanjevico na Krki — Dolenjske Benetke — in kmalu vozili po ravni cerkijanski cesti. Gorjanci so se le polagoma odgrinjali iz svoje ponosne odeje in vedeli smo, da ne bo dolgo deževalo. Ej, ti Gorjanci, nekateri partizanov je hodilo po njih, tam pod Kukurvo goro je padel bataljon Cankarjeve brigade in tam daleč nad Podbočje pri Preknuju so ustaši neločljivo poklali ranjence in zdravnike ter bolnično požgali.

Od Kostanjevice smo se vozili po Cerkljanskem polju; tu so že leta 1941 in 1942 hitlerjanci »svobojali« naše delovno ljudstvo in ga pošiljali na brezplačno delo in trpljenje v Slezijo in še koder ve kam. Zdjaj se kaj takega ne bo več zgodilo. Naša zunanja politika stremi za trajnim mirom in prijateljstvom med narodi; za vsak primer pa imamo tudi hrabro, nepremagljivo vojsko in prav tu na cerkljanskem polju se vadi naša aviacija, ki bo branila našo s krvjo priboričeno svobodo in socialistično ureditev države.

Skozi Brežice smo kar zdrsli in po Biželski strani kmalu prispeli v Kurnovec, rojstni kraj našega dragega maršala Tita. Ogledali smo si njegovo rojstno hišo, njegov kip, ki stoji na vrtni in

Obstali smo v Rimski toplihah. Kdo ne bi uporabil nko lepšega vremena in tople vode? Kopali smo v krasnem bazenu. Pa si domislji junaški Hrovatič, da je skalnata deska venar za skakanje v vodo, ni pa pomislil na to, do so pravkar čisti baseni in da se le do polovice poln. Norčavi Milan je seveda iz skrajnejše nesreče naredil pričetek se je nadaljevalo.

IZ NAŠIH KRAJEV

To in ono iz Dolenjskih Toplic

Spet so se odprla šolska vrata. Toda v Dolenjskih Toplicah je ostal problem šole...

Pereče vprašanje je tudi pomankanje stanovanj, samskih in družinskih. Večjih je še kje na razpolago...

Letošnje poletje zelo nagaja, vendar je bilo v Toplicah kar lepo število gostov...

Trg pred zdraviliščem je sedaj zelo lepo urejen, vendar pa bi bilo treba urediti še sprehajališča...

Odkar je zadržni dom v Toplicah prevzel občinski LO, to pa je pozabil na svoje dolžnosti...

Mladinska konferenca v Vel. Laščah

V nedeljo 4. septembra je bila v Vel. Laščah mladinska konferenca. Po poročilu Draga Debeljaka...

Govorilni govor je imel ravnatelj tukajšnje gimnazije Nikolaj Valjavec. Govoril je o slabih organizacijah...

hmeljski nasadi. Nekdo se je potkajal, da do sedaj še ni videl tako visokega fižola in nit...

se nato razvila še po zidovu. Če hočemo, da bo dom še naprej služil svojim namenom...

Vprašanje telefonske zveze v Dolenjskih Toplicah je tudi pereče. Če hoče govoriti s svetom...

„Dajte mesa, ne kosti!“

Zadnjič je stopil v eno izmed novomeških mesnih poslovalnic delavec in zaprosil, ali mu mesar natehta pol kilograma telečjega mesa...

Kino

Kino KRKA Novo mesto 16. do 19. septembra: ameriški barvni film Robinsonove pustolovščine.

Kino doma JLA Novo mesto 16. do 18. septembra: francoski film Madam X.

Kino Dolenjske Toplice 17. in 18. septembra: angleški film Sneh v raju.

Kino Črnomelj 18. septembra: francoski film Državni sovražnik št. 1.

Kino JADRAN Kočevje 16. in 17. septembra: sušnji 17. in 18. septembra: sovjetski film Zvesti tovariši.

Dežurna zdravniška služba v Novem mestu Od 19. do 25. septembra ima dežurno zdravniško službo dr. Adolf Spilner.

MALI OGLASI USLUZBENCA za samostojno vodjenje administracije in personalne evidence...

Strela ubila starko Med hudo nevihto je 9. septembra popoldne okoli 15. ure udarila strela v Selški gori pri Mirni...

iz Dolenjskega v Vrbovo, ki je imel poveljnik tovariš Novak na gasilce in zbrane goste nagovoril...

Iz Dragatuša V Dragatušu je Rdeči križ s pomočjo kmetijske zadruge priredil tridnevni gospodinski tečaj za vkuhanje zelenjave...

Iz Kočevja

8. septembra so se zbrali v Kočevju člani in delegati vseh dosedanjih občinskih komitejev LMS iz občin...

Za predsednika novega občinskega komiteja LMS je bil izvoljen tovarš Praznik...

KINO

Kino KRKA Novo mesto 16. do 19. septembra: ameriški barvni film Robinsonove pustolovščine.

Kino doma JLA Novo mesto 16. do 18. septembra: francoski film Madam X.

Kino Dolenjske Toplice 17. in 18. septembra: angleški film Sneh v raju.

Kino Črnomelj 18. septembra: francoski film Državni sovražnik št. 1.

Kino JADRAN Kočevje 16. in 17. septembra: sušnji 17. in 18. septembra: sovjetski film Zvesti tovariši.

Dežurna zdravniška služba v Novem mestu Od 19. do 25. septembra ima dežurno zdravniško službo dr. Adolf Spilner.

MALI OGLASI USLUZBENCA za samostojno vodjenje administracije in personalne evidence...

Strela ubila starko Med hudo nevihto je 9. septembra popoldne okoli 15. ure udarila strela v Selški gori pri Mirni...

iz Dolenjskega v Vrbovo, ki je imel poveljnik tovariš Novak na gasilce in zbrane goste nagovoril...

5. julija nas je pozdravilo prekrasno jutro. Ponorama Kamniških, Karavank in Julijscev je stala pred nami kakor umka...

ki jo je dejal: »Le pogledite, koliko je gumija pa ne morem dobiti radirke za kolo šolske leto. Ali ni to slabot?«

Prejšnjo nedeljo je prostovoljno gasilsko društvo na Preloki praznovalo 20-letnico obstoja. Na to svečanost je društvo povabilo tudi okrajno gasilsko zvezo...

Iz Kočevja

Pred leti se je oglasil pri Pavlu Kramerju, priselencu iz Nemčije, neki Gajšek, delavec brez stalnega bivališča...

Obvestilo V Kavanju pri Novem mestu bo živinskih in kramarskih sejem v ponedeljek, 19. septembra 1953.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

Kino KRKA Novo mesto 16. do 19. septembra: ameriški barvni film Robinsonove pustolovščine.

Kino doma JLA Novo mesto 16. do 18. septembra: francoski film Madam X.

Kino Dolenjske Toplice 17. in 18. septembra: angleški film Sneh v raju.

Kino Črnomelj 18. septembra: francoski film Državni sovražnik št. 1.

Kino JADRAN Kočevje 16. in 17. septembra: sušnji 17. in 18. septembra: sovjetski film Zvesti tovariši.

Dežurna zdravniška služba v Novem mestu Od 19. do 25. septembra ima dežurno zdravniško službo dr. Adolf Spilner.

MALI OGLASI USLUZBENCA za samostojno vodjenje administracije in personalne evidence...

Strela ubila starko Med hudo nevihto je 9. septembra popoldne okoli 15. ure udarila strela v Selški gori pri Mirni...

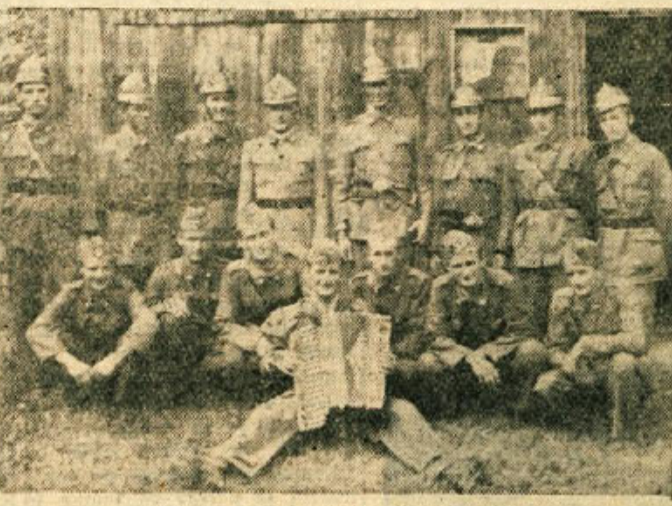
iz Dolenjskega v Vrbovo, ki je imel poveljnik tovariš Novak na gasilce in zbrane goste nagovoril...

5. julija nas je pozdravilo prekrasno jutro. Ponorama Kamniških, Karavank in Julijscev je stala pred nami kakor umka...

ki jo je dejal: »Le pogledite, koliko je gumija pa ne morem dobiti radirke za kolo šolske leto. Ali ni to slabot?«

Dvajsetletnica Prostovoljnega gasilskega društva Preloka

Prejšnjo nedeljo je prostovoljno gasilsko društvo na Preloki praznovalo 20-letnico obstoja. Na to svečanost je društvo povabilo tudi okrajno gasilsko zvezo...

Člani gasilskega društva na Preloki.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

Kino KRKA Novo mesto 16. do 19. septembra: ameriški barvni film Robinsonove pustolovščine.

Kino doma JLA Novo mesto 16. do 18. septembra: francoski film Madam X.

Kino Dolenjske Toplice 17. in 18. septembra: angleški film Sneh v raju.

Kino Črnomelj 18. septembra: francoski film Državni sovražnik št. 1.

Kino JADRAN Kočevje 16. in 17. septembra: sušnji 17. in 18. septembra: sovjetski film Zvesti tovariši.

Dežurna zdravniška služba v Novem mestu Od 19. do 25. septembra ima dežurno zdravniško službo dr. Adolf Spilner.

MALI OGLASI USLUZBENCA za samostojno vodjenje administracije in personalne evidence...

Strela ubila starko Med hudo nevihto je 9. septembra popoldne okoli 15. ure udarila strela v Selški gori pri Mirni...

iz Dolenjskega v Vrbovo, ki je imel poveljnik tovariš Novak na gasilce in zbrane goste nagovoril...

5. julija nas je pozdravilo prekrasno jutro. Ponorama Kamniških, Karavank in Julijscev je stala pred nami kakor umka...

ki jo je dejal: »Le pogledite, koliko je gumija pa ne morem dobiti radirke za kolo šolske leto. Ali ni to slabot?«

vaji je imel poveljnik tovariš Novak na gasilce in zbrane goste nagovoril, v katerem je navedel težave, s katerimi se je moralo boriti društvo...

Iz Črnomlja

Na šahovskem brzoturnirju za avgusta je zasedel prvo mesto Tone Maberič (11 točk)...

Z razstrelivom nad ribe v Krki

28. januarja letos je okoli pol dne zamoškilo počilo v Krki nedaleč od Kromovega. Ta pok je silil tudi nekaj ribic iz Družinske vasi...

ga je brnil konj v desno nogo. Kavčiču Dušanju je pri nakladanju premoga stisnilo nogo. Lisa Alojza, dijaka iz Slavskega laza, je krava nabodla v trebuh...

IZ MATIČNIH URADOV

Novo mesto Pretekli teden je bilo rojenih 11 otrok in 14 deklet.

Črnomelj Pretekli teden so bile rojene tri dekletke in dva dečka.

Nesreča ne počiva Pretekli teden so se ponorečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Brucé Jože, delavec iz Krke pri Novem mestu...

iz novomeške porodnišnice Pretekli teden so rodile: Murn Marija iz Gor. Ločin, in Zagar Marija, delavica iz Koblarjev, Debeljak Anton, brusar iz Kočevja...

se neslišno vrela vretena. Sli smo še v eno podstropje in še v eno. Bučkanje vode, ki je prihajalo iz velikanskih cevi v turbine...

Med tem pogovorom smo prišli do Most. Izstopili smo iz avtobusa in se napačili peš do velike pregrade na Savi, za katero se razliva lepo jezero.

Ogledali smo si tudi mučilnico nemških fašistov v Begunjah in na stotine grobov naših talcev, ki so jih postrelili uničevalci našega naroda...

Za današnji dan smo imeli le še pot na Bled. Prekrasna je bila vojna okrog Blejskega jezera, le lepša pa seveda po jezeru s čolni.

7. julija smo si oledelali jesenske železarnice. V marsikoga je bil to prvi vtis velikega industrijskega kraja. V železarni smo si ogledali vse. Stare naprave, ki nam kažejo, kakšno je bilo proizvodnjo, in nove, ki prinesejo, da

Tudi ostali člani društva so bili borci v raznih enotah NOB. Edini, ki je ostal doma, je bil najstarejši član društva Janko Radović, ki je ves čas okupacije skrben čuvaj z muko pridobljeno gasilsko orodje...

Iz Črnomlja

Na šahovskem brzoturnirju za avgusta je zasedel prvo mesto Tone Maberič (11 točk)...

Z razstrelivom nad ribe v Krki

28. januarja letos je okoli pol dne zamoškilo počilo v Krki nedaleč od Kromovega. Ta pok je silil tudi nekaj ribic iz Družinske vasi...

ga je brnil konj v desno nogo. Kavčiču Dušanju je pri nakladanju premoga stisnilo nogo. Lisa Alojza, dijaka iz Slavskega laza, je krava nabodla v trebuh...

IZ MATIČNIH URADOV

Novo mesto Pretekli teden je bilo rojenih 11 otrok in 14 deklet.

Črnomelj Pretekli teden so bile rojene tri dekletke in dva dečka.

Nesreča ne počiva Pretekli teden so se ponorečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Brucé Jože, delavec iz Krke pri Novem mestu...

iz novomeške porodnišnice Pretekli teden so rodile: Murn Marija iz Gor. Ločin, in Zagar Marija, delavica iz Koblarjev, Debeljak Anton, brusar iz Kočevja...

se neslišno vrela vretena. Sli smo še v eno podstropje in še v eno. Bučkanje vode, ki je prihajalo iz velikanskih cevi v turbine...

Med tem pogovorom smo prišli do Most. Izstopili smo iz avtobusa in se napačili peš do velike pregrade na Savi, za katero se razliva lepo jezero.

Ogledali smo si tudi mučilnico nemških fašistov v Begunjah in na stotine grobov naših talcev, ki so jih postrelili uničevalci našega naroda...

Za današnji dan smo imeli le še pot na Bled. Prekrasna je bila vojna okrog Blejskega jezera, le lepša pa seveda po jezeru s čolni.

7. julija smo si oledelali jesenske železarnice. V marsikoga je bil to prvi vtis velikega industrijskega kraja. V železarni smo si ogledali vse. Stare naprave, ki nam kažejo, kakšno je bilo proizvodnjo, in nove, ki prinesejo, da

Tovariš inštruktor, smem leteti?

Z obiska v dolenski jadralni šoli v Prečni

Prav prijetno tople septembrski dan je. Kmetje hite s pospravljanjem otave in druge krme. Nekateri že kopljejo krompir. Ves je v travi, zato poprej pokosijo krompirišče, saj ga drugače skoraj najti ne bi mogli. Zaradi obilice vlage se je tudi plevel bohotno razrasel. Ajda je lepa in kar opojno diši. Vлага in umetno gnojilo sta ji koristila. Samo se nekaj tednov toplega vremena potrebuje, pa bo dovolj adrove moke. Tudi koruza potrebuje sonca, grozdje seveda tudi, sicer bo vino kislo. Sadno drevje, zlasti jablane, je polno sladkega sadja. Ponekod že ponujajo sadjavec, skoraj nikjer pa ni videti sušilnice za sadje, ki bi bila v obratu, zato navzlic obilni sadni letini ne

zelo veselje promet, mislim z denarjem in blagom!

Na letališču so pravkar pokosili otavo. Kljub pospravljanju otave, letališče služi svoje-mu namenu. Pravkar je kot ptica-roparica švignilo v zrak jadralno letalo tipa »Storkija«. V zrak ga je potegnil motorni vitelj. V njem sedita dva moška. V višini kakih 200 metrov letalo odpre vrvi in zavije v nasprotno smer. Se nekajkrat zakroži proti Luknji in se nalahno spusti na letališče. Jadralno letalo je z inštruktorjem in gojencem opravilo šolski let.

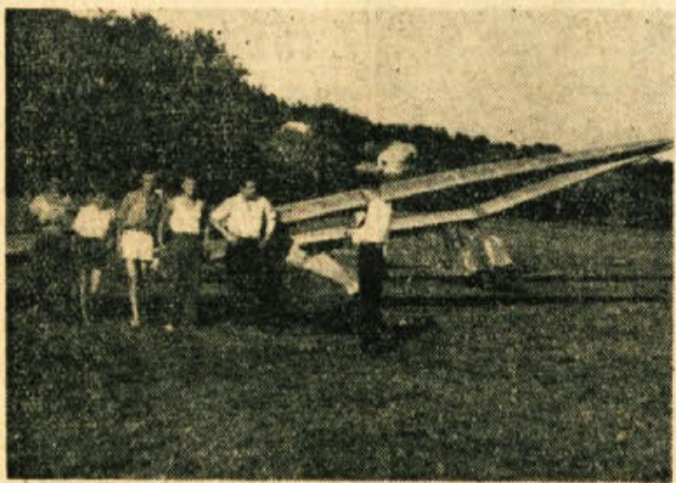
Takih poletov je vsako popoldne na prečnem letališču veliko. Prišla se je redna jadralna šola, prva te vrste na Dolenjskem. Mladi fantje iz

na 12 in več kilometrov, hitrost se bo pomnožila za desetkrat ali stokrat. Za tako letenje pa je treba vztrajnega učenja, veliko poguma in volje. Poguma in volje gojencem v Prečni ne manjka, znanja pa si bodo še pridobili.

Komaj je letalo pristalo in sta se izkocabala ven inštruktor-pilot Nikica in tečajnik Marjan, že ga obrnejo in rinejo nazaj na vzletišče. Takoj za njimi s konjem vlečejo jekleno vrvi vitlja. S konjem gre hitreje, pa vrvi je tudi težka. Letalo je pripravljeno za novi polet. Strumino stopi pred inštruktorja komaj petnajstletni Franc Šepic iz Bršljina: »Tovariš inštruktor, smem leteti?« »Da,« je odgovor. Tako bosta sedaj letela inštruktor in mali Šepic. Nerodna stvar je, ker je Šepic prelahak in zato v letalu ni ravnotežja, kar otežkoča pristajanje. Pa so fantje iznajdljivi. Majhna vreča peska pod sedež mladega tečajnika nadomesti razliko v teži. Treba je znati, pa gre!

Tečajnik na levi strani letala daje za zastavico znamenje za vitelj, ki je na drugem koncu letališča, in že drči letalo po travniku. Pa ne dolgo. Po nekaj metrih se odtrga od zemlje in precej strmo vzletel v zrak. Ko pride do najvišje točke, inštruktor spusti nože s pedal. Dokaz, da je prepustil upravljanje letala se ališijo strokovna navodila inštruktorja: »Dobro je, še malo, ne preveč, dav malo v desno, tako, sedaj ravno, kar spusti malo, drži ravno,« in podobno, in že je letalo spet na tleh. Ves potek se ponovi, toda vsakokrat z drugim gojencem. Vsi pridejo na vrsto.

Tako je vsako popoldne v prvi dolenski jadralni šoli v Prečni. 22 mladincev se pridno učijo letanja. 7 jih je starejših, 15 pa je novincev-začetnikov. Letos bodo vsi, kot kaže, napravili izpit »A« in »B«, 7 starejših pa gotovo tudi izpit »C«. Teren je tu zelo ugoden za letenje, prav tako značajne struje. V jadralni šoli v Prečni se pod strokovnim vodstvom Nikice Bule usposablja mlad letalski kader, bodoči piloti naših športnih, potniških in vojaških letal,

Zadnja navodila pred poletom

moremo računati na khrlje, ki so pozimi in spomladi tako koristni.

Vas Prečna se koplje v vročem popoldanskem soncu. Ce- star, ki čisti jarek na cesti kraj vas, si je kapo potisnil daleč nazaj. Pot mu lije s čela. Pred gostilno Pečarič so se ustavili sejmariji. Ponedeljek je in še redni sejem je bil v Novem mestu. Tu se krepčajo s piščajo, razpravljajo o cenah, mešetarijo. Nekdo med njimi preiskuje harmonike. Dve ali tri meta pred seboj na vozu. Verjetno kaka kupčija ali zamenjava. Kaj hočemo, ko pa nekateri ljudi tako

Novoga mesta in okolice se navdušeno vadijo, da bodo lahko postali jadralci in piloti motornih letal. Vsi so člani novomeškega Aerokluba, vsi so ljubitelji letalstva, vsi želijo čimprej sestri v motorno letalo in poleteti visoko nad oblake. Ni dvoma: še preden bodo odslužili vojaški rok, se jim bo želja uresničila. Pouk v jadralni šoli jim bo omogočil, da se bodo v JLA uvrstili med ponosne letalce in pilote našega vojnega letalstva. Vlečno vrvi vitlja bo zamenjal bencinski ali reakcijski motor, sedaj dosežena višina 200 do 300 metrov se bo povečala

PES — človekov prijatelj

V nedeljo, 18. septembra 1955 popoldne bo na Loku v Novem mestu nastop šolanih službenih psov

Pes je prva žival, ki jo je človek udomačil. Skozi stoletja je postal pes najzvestejši spremljevalec in prijatelj človeka. Prav tako, kakor pri ostalih domačih živalih, je pri psu človek opazil, da različne, v stoletjih nastale pasme, niso za razne vrste dela in nalog enako sposobne, zato je te pasme razvrstil v skupine pasem psov za lov (lovski psi), skupino pasem psov za službo (službeni psi) in skupino pasem psov za čuvanje (predstirski psi). Seveda imamo še pasme, ki ne spadajo v nobeno od navedenih uporabnostnih pasemskih skupin, v glavnem so to psi, ki jih človek goji zaradi ljubezni in lepote, pa jih zato razvrščamo v skupino luksuznih psov.

Kakor pri ostalih domačih živalih je tudi pri psih človek opazil, da so psi iste pasme različni po sposobnostih, odpornosti, zdravju itd., zato je začel izbirati najboljše za nadaljnjo rejo (selekcija). Ker pa je večina lastnosti tudi pri psih v glavnem dedna, so tudi za pse začeli voditi rodovnike t.j. sezname prednikov. Danes za izboljševanje pasem psov uporabljamo rodovnike, ki dokazujejo

pasemsko čistokrvnost in po-reklo, prirejamo razstave in pregledne psov, kjer se ocenjuje zunanje oblike psov, uporabljamo pa tudi preizkušnje (izpite) za delo, odnosno sposobnost posameznih pasemskih skupin in pasem.

Ker vsako narčno delo pri selekciji domačih živali zahteva tudi ustrezajočo organizacijo, so se tudi ljubitelji naših četvero-nožnih prijateljev začeli združevati in organizirati. Kinološko združenje FLRJ skrbi za rejo vseh pasem psov na vsem področju FLRJ, kinološka združenja pa po ljudskih republikah. V kinoloških združenjih posameznih ljudskih republik so organizacije, ki skrbijo za posamezno uporabnostne skupine pasem psov (n. pr. Klub ljubiteljev športnih psov) in organizacije, ki se brigajo za rejo posamezne pasme (n. pr. Klub rejcev brak — jazbečarjev itd.). Vidimo, da sta delo in organizacija reje čistokrvnih psov zelo podobna delu in organizacijo

zelo podobna delu in organiza-

NAGRAJENI SODELAVCI mladinskega nagradnega natečaja

Uredništvo »Dolenjskega lista« je na razpis mladinskega nagradnega natečaja »KAKO SEM DOŽIVEL OSVOBODITEV« dobilo vrsto prispevkov naših odraščajočih bralcev iz raznih krajev. Za tisk primerne prispevke smo medtem objavili in jih honorirali kakor običajno, najboljše članke pa je uredniški odbor s sodelovanjem slavista prof. Karla Bačerja in književnika Severina Šališa pretekel teden še posebej ocenil in nagradil:

1. Ivana Zorana iz Prapreč pri Straži s prvo nagrado — 2500 din.
2. Vlada Podgorška, dijaka učiteljska iz Novega mesta — z drugo nagrado 1500 din.
3. Olgo Lenac, dijakinja učiteljska iz Novega mesta — z nagrado 1000 din.
4. Zinko Blatnik, dijakinja nižje gimnazije v Dol. Toplicah — z nagrado 1000 din.
5. Cveto Pinar, dijakinja gimnazije v Novem mestu — z nagrado 500 din.

Novomeški dijaki naj pridejo po nagrade v upravo »Dolenjskega lista«, ostalim pa smo denar poslali po pošti.

Čudno poletje

Medtem, ko pri nas pravzaprav ni bilo vročine in smo imeli »jesensko poletje«, je pa drugod po Evropi vladala nezgodna vročina. V Angliji so ljudje hodili spat v javne parke, na Švedskem so prvič po dolgih letih imeli vlaki zamude, ker je vročina poškodovala proge, na Bavarskem je bilo smrtnih primerov. Vseh ljudi v Evropi je letošnje poletje umrlo zaradi vročine 435. Najhujše vročine so bile v Londonu (30 stopinj), v Parizu (32 st.), v Rimu (30 st.), v New Yorku pa celo 37 stopinj.

V širših področjih Avstralije je bila izredna suša. Več mesecev ni padlo niti kaplje dežja in je bilo v hudi nevarnosti 5 milijonov glav goveje živine. Nekaj živine je uspelo preseliti v druga področja, kjer ni bilo suše, večina je pa poginila. Po zapuščenih pašnikih so ostala le izsušena trupla živali kot nem sponemik katastrofe.

Nacizem je trdoživ

Med vojno so mnogi Nemci poslušali tudi tuje radijske postaje. Tako je neki inženir poslušal London, pa so ga dobili in poslali v koncentracijsko taborišče. Inženir je ostal živ in vložil zahtevo, da mu sedanja nemška država povrne moralno in materialno škodo, ki jo je bil zaradi tega utrpel. Sodišče v Münchenu je pa nedavno glede njegove zahteve izdalo tole rešitev:

»Vsi Nemci, ki so med zadnjo vojno poslušali tuje radijske postaje, namesto da bi poslušali uradni nemški radio, so pokazali, da niso bili dobri rodoljubi in da jim ni bilo mar nacionalnih koristi. Zato jih moramo šteti za sovražnike nemške države.«

Trdoglav

Ključavničar Ivan Mojžes iz Vinkovcev je padel s 18 metrov visokega vodovodnega stolpa na barako. Priletel je na glavo, prebil opeke na strehi in obvisel med podstrešnimi sklepniki nepoškodovan.

Nevarni tatvini

V zadnjem času sta se zgodili dve nevarni tatvini, ki bi bili pred nekaj leti še nemogoči. V Parizu so ukradli radijsko šranjen v majhni aluminijasti tubi. Vsi časopis in radijske postaje so opozarjale tatu, naj tubo vrne, kajti človek, ki je blizu te tube, lahko umre zaradi radioaktivnega žarčenja v osmih urah, če pa tubo odpre, umre v štirih minutah. Med sestankom atomskih učenjakov v Zenevi je pa nekdo ukradel koček radioaktivnega kobalta, velike kot poštna znamka, ki je še nevarnejši kot omenjena radioaktivna tuba.

OKROGLE BODICASTE

»Ko sem se poročila, je bil moj mož jako kratkoviden.«
 »Vem...«
 »Kdo ti je bil reklet?«
 »Vsaj so govorili...«

Moj mož se je vrnil s potovanja in našel doma na dvojčka. »Hudiča!« zaobečala, »saj bil sem vendar 18 mesecev zdoma,« in grdo pogleda ženo. Nenadoma pa se

Nekdo, ki ne dela sramote svojemu imenu

udari po čelu in reče veselo: »Ah seveda, kmalu bi pozabil — saj sta vendar dva, vsak devet mesecev.«

Humorist Mark Twain je bil težko bolan. »Prosim vas, dajte mi nekaj za jesti,« je zaprosil bolničarke, kajti navzlic boleznim ga je tria lakota. No, bolničarke mu je dala žličko vitaminov. »Lako,« pravi humorist, ko je pogoltnil, »najdel sem se že, sedaj bi rad kaj bral: morda poštno znamko...«

»Zakaj pa ješ toliko limon?«
 »Limone čistijo telo.«
 »Vraga, potem se pa rajiš umivaj.«

V bolnišnico so pripeljali nogometista z zlomljeno nogo. »Je bil trening ali prava tekma?« uprašal zdravnik.

»O ae — samo prijateljsko srečanje.«

»Pečica, ki že srečala koga, ko ti je ob njegovem dotiku vse telo zadrselo?«

»Seveda sem — zobozdravnik.«

»Jaz ne znam plavati, jaz ne znam plavati!« vpije nekdo iz vode. Pa ga zagleda Janez Trdoglav in mu jezno zabrusi: »Si pa res brihter, da se še v vodi s tem bahaš!«

»Minka, bi ti lahko ljubila moža, ki bi te varal?«

»Ne; lahko bi pa varala moža, ki bi me ljubil!«

Študent na izpitu se poti, stroka, ječla. Nazadnje pa zavpije: »Tovariš profesor, vsa uprašanja so tako težka, me ne bi uprašali kaj lažje?«

»Dobro: so doma vsaj zdravstveni...«

Petje v Mirni peči

»Ali bomo lahko začeli?«
 »Ura je že tri!«
 »Čakaj, saj vidiš, da ljudje še vedno prihajajo!«
 »Katero bomo prvo zapeli?«
 »Ali je tudi tebi vroče?«
 »Glej, Janez, da boš pri Vasovalcu dobro zapel!«
 »Fantje, danes moramo pa paziti, da ne bodo rekli...!«
 »Ja, ja! Le dobro se držite!«

bi se vključili v pevski kolektiv, ki zna poleg sistematičnega dela tudi poskrbeti za prijetno zabavo. Če bo pevec to uspelo, bodo opravili zelo koristno delo.

Oljava na ostrvih, na kakršnih v Beli krajini še vedno sušijo seno, žito, deteljo in druge pridelke

trdijo, da jim bo z ustanovitvijo mešanega zbora še laže širiti med ljudmi prelepo slovensko pesem. Pravijo tudi, da pesem v Mirni peči ne sme biti več le

gostilniška popevka, ampak naj bo tudi uspešno in prijetno sredstvo za plemenitenje človeškega duha.

Ze daj časa so si Mirnopačani, še bolj pa mirnopaški pevci, želeli, da bi se tudi v Mirni peči ustanovil moški pevski zbor. Konečno pa je tudi ta želja postala dejanje in zbor je bil v lanskem novembru res ustanovljen. Čeprav je od lanskega novembra pa do danes minilo le nekaj mesecev, je bila požrtvovalnost in vztrajnost pevcev plačana z uspehom tako, da so Mirnopačani lahko upravičeno ponosni na svoj zbor. Le-ta je do danes sodeloval s pevskimi točkami na 9 proslavah in priredil že 4 samostojne koncerte in sicer 8. maja na Frati, 26. junija v Mirni peči, 7. avgusta v Karteljevem in 28. avgusta v Dobriču. Poleg tega pa je zbor nastopil tudi na pevskem festivalu v Novem mestu.

Čeprav je ta zbor že mnogokrat z uspehom nastopil — to so Mirnopačani že večkrat potrdili —, se vsi pevec zavedajo, da s tem njihovo delo še ni končano in da si bodo morali prizadevati še z večjo vneto, da bodo popravili razne napake in pomanjkljivosti. Upajo, da jim bo to z dobro voljo in vztrajnostjo tudi uspelo.

Sedaj se pevec trudijo, da bi v svoj zbor vključili še tista mlade fantje iz Mirne peči in okolice, ki imajo dober posluš in dober pevski organ, pa svoj glas raje zapravljajo po gostilnah ob vinu in žganju, kakor da

Se dobrih sto metrov je do pristanišča v Prahovu; tam se bomo vkricali na ladjo, ki nas odpelje po Donavi do Beograda in to bo že začetek poti domov. S tem bo zaključen prvi del tišatega prekrasnega krožnega potovanja, ki smo ga bili deležni za slovo od gimnazije.

Take misli so me obhajale, ko smo korakali v hudi popoldanski vročini proti neznanim, velikim reki in se veselili novega doživljanja, saj velja vojna po Donavi skozi Džerdap za enega najlepših izletov na svetu.

Do odhoda ladje je bilo še dovolj časa in naš spreved, sestavljen iz ljubljanskih maraturantov in profesorjev, se je lepo zložno pomikal dalje.

Tisti hip sem se spomnila, da moram kupiti kruha. Pomnila sem našo »karavano«, da bom že prišla za njo, in odhitela nazaj.

Pekarno sem našla v eni izmed redkih hiš v ozadju pristanišča. Ko sem stopila s hlebčkom pod pazduho na cesto, sem opazila za senčnim vogalom klop. Sonce je še močno pripekalo, zato sem zavila tja, da bi se malo ohladila; saj se mi ne mudi, ladja odhaja šele čez dve uri. Blagodajna senca me je tako prevzela, da sem kar obsejala. Hkrati me je spreletela množica spominov na ravnomar minule dneve; potni vitli so se kopčili in ena slika se je prelivala v drugo.

Uredništvo

DOLENJSKEGA LISTA

razpisuje mesto

SODELAVCA — NOVINARJA

Sprejemamo tudi začetnike, ki imajo smisel in veselje za novinarsko delo. — Plača po dogovoru.

Ponudbe z izčrpnim življenjepi- som in opisom dosedanega dela je treba poslati uredništvu »Dolenjskega lista«, Novo mesto, pošt. pred. 38

SIMONA ČRNAGOJ

Svetilnik ob Donavi

serno školjko, kjer spi srednji vek v presenetljivi sosesčini najmodernejših zgradb, sredi šumnega dotoka tujcev z vseh koncev sveta; spomnila sem se na Boko Kotorsko in na vrto- glave serpentine v Crni gori, kjer sem držala ob pogledu na brezdane prepade ter občudo- vala mirno soferjevo roko in dobro zavoro bolj kakor vse krasote Lovčena; pa Njegoseva rojstna hiša se mi je prikazala in tista prijazna črnogorska družina, ki nas je vabila pod streho; zašilasa sem navdušeno vzklikanje ljudi v Peči, ko smo jim zapeli slovensko pesem, in ginjene pozdrave slovenskega vojaka, ki je hodil v Skopju ves čas za nami kakor senca samo zato, da je slisal domačo govorico. Makedonija se mi je še enkrat razgrnila kot čudovi- što razodejte napredka in ustvarjalne sile, prekipevaloce sredi neskončnih nasadov toba- ka, žita, vinske trte in sadnega drevja: pred očmi se mi je za- bleščalo Ohridsko jezero, nezim- merno kakor odprto morje in skrivnostno kakor davna zgodovina Makedonije: zdelo se mi je, da poslušam žuborenje je-

venci. All me razumete, če go- vorim srbsko?« »Seveda vas.«
 »Veste, ko sem vas zagledala spodaj na cesti, ko ste priko- rakali mimo mene dijaki in spremstvu profesorjev, se mi je srce stisnilo od bolečine in naj- rajši bi vas bila vse skupaj obli- jela. Dolgo časa sem gledala za vami in zdaj sem vesela, da sem našla vsaj vas; pozdravite še druge in jim recite, da želim vam vsem v življenju več sre- če, kakor...«
 Tu ji je beseda zastala.
 »Ne razumem vas. Zakaj vas je zabolelo, ko ste nas srečali, sem se začudila.«
 »Zato, ker me je iznenada prevzel grozen spomin: spomni- la sem se na neki drugi spredni dijakov in profesorjev — že dolgo je tega. Bil je med vojn- o, v Kragujevcu. Tam je delal moj mož v tovarni, tam so do- račali moji fantje. Dva sta šla k partizanom, tretji je tačas ho- dil v osmo gimnazijo. Nekega dne so šolo obkrožili Nemci, nagnali dijake in profesorje na cesto in jih skupaj odvedli na morišče.«
 To je bil spreved! Tako so korakali, kakor danes vi, samo

zaskrbljen. Vse skupaj pa se ni vrnila v svoj dom, ampak je ostala v tujini, kjer je živela z nekimi ljudmi. Vsi so bili dobri rodoljubi in da jim ni bilo mar nacionalnih koristi. Zato jih moramo šteti za sovražnike nemške države.«